

Jaana Kemppainen 17.6.2009

SELVITYS LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTIPALVELUIDEN KEHITTÄMISHANKKEEN ITÄ- JA KESKI-SUOMESSA HANKKEEN ETENEMISESTÄ

Maksatusjakso 1.11.2008–30.4.2009, Keski-Suomessa 31.5.2009 saakka.

1. HANKKEEN TOTEUTUMINEN SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

Hanke käynnistyi vaiheittain 1.11.2008 alkaen. Ensimmäisen puolivuotiskauden aikana ratkottiin hankkeeseen liittyviä hallinnollisia kysymyksiä, solmittiin vastuukuntasopimus maakuntien vastuukaupunkien kesken, solmittiin maakunnissa alueelliset projektiyhteistyösopimukset, kartoitettiin kuntien tarpeita ja kunnissa aiemmin tehtyä kehittämistyötä, tarkennettiin osahankkeiden toiminta- ja työsuunnitelmia, laadittiin riskianalyysi, koottiin hankkeen painopisteitten mukaiset ylimaakunnalliset tiimit sekä tiedotettiin hankkeesta.

2. ARVIO ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA SELVITYS MITEN TOTEUTUMISTA ARVIOIDAAN

Tavoite 1. Lasten ja perheiden palveluita uudistetaan ja yhtenäistetään asiakkaiden näkökulmasta joustaviksi ja vaikuttaviksi palvelukokonaisuuksiksi.

ETELÄ-SAVO

Toimenpiteet:

- Hankkeen työntekijät osallistuvat Mikkelin kaupunkiin perustettujen lastensuojelun, perheneuvolan ja neuvoloiden tiimien toimintaan.
- Hanketyöntekijät ovat tukena Pieksämäen perhekeskuksen perustamisessa.
  - Perhekeskuksessa neuvolat, lastensuojelu ja perheneuvola ovat hallinnollisesti terveydenhuollon alla sosiaali- ja terveystieteiden toimien yhä erillään.
  - Yhteistyön ja yhteisten toimintamallien luominen erityisesti perhetyön ja ennaltaehkäisevän työn osalle.
  - Pieksämäen kaupungissa toimii hyvinvointityöryhmä ja lasten hyvinvointipoliittista ohjelmaa työstetään.
  - Kasteen työntekijät osallistuvat aluksi tiimeihin ja suunnittelevat strategiaa yhdistymisen tukemiseen (koulutusta, toisen työhön tutustumista, yhteisiä tapaamisia).
  - Kastetyöntekijä työskentelee Pieksämäellä yhden päivän viikosta.
- JJR kunnissa (Juva, Joroinen, Rantasalmi) vahvistetaan ja juurrutetaan Lapspere - hankkeen alulle saattamaa perhekeskustoimintaa sekä selvitetään, miten hankkeessa luodut palvelut voitaisiin varmistaa kuntien pysyväksi toiminnaksi ja minkä verran niitä on mahdollista toteuttaa seudullisena yhteistyönä.
- Sijaishuollon osalta Etelä-Savossa on koottu yhteen eri sijaishuollossa toimivia kumppaneita ja käynnistetty yhteistyötä Etelä-Savon sijaishuoltoyksikön perustamiseksi.

- Hanke on mukana toteuttamassa perhehoidon rekrytointikampanjaa syksyllä 2009 yhdessä Essi ry:n, Pelastakaa Lapset ry:n, Kasvunyhteisöjen sijaishuolto pankin ja ammattikorkeakoulujen kanssa (Mikkelin ammattikorkeakoulun Mikkelin ja Savonlinnan yksiköt ja Diak / Pieksämäki).
- Sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten psykiatrisen tuen kehittämisestä vastaava Etelä-Savon sairaanhoitopiiri (ESSHP) on koonnut kehittämistyön tueksi tukiryhmän, jossa ovat mukana edustajat sosiaalitoimesta, yksityisistä lastensuojeluyksiköistä ja valtion lastensuojelulaitoksista (Kasvunyhteisöt Sairila ja Koivikko).
  - Samojen tahojen kanssa on työstyetty yhdessä hankeosion toimintatapoja, yhteistyökäytänteitä ja koulutusosioita. ESSHP on selvittänyt videotyöskentelyn mahdollisuuksia yhteistyössä sijaishuollossa olevien lasten lähiverkoston kanssa.

Tulokset

- Hankkeen kuntien johtavien virkamiesten kanssa on sovittu hankkeen toimintasuunnitelmista ja -toteuttamisaikatauluista kunnissa.
- Sijaishuolto pankin osalta on käynnistetty perhehoidon prosessimallinnus.
- Kasvunyhteisöjen kanssa on sovittu alustavista yhteistyökäytännöistä.
- Etelä-Savon sairaanhoitopiiriin koottu tukiryhmä on sitoutunut hanketta koordinoivaksi ja kehittämistä ohjaavaksi työryhmäksi.
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten kiintymyssuhdetta tukevan koulutuksen suunnittelu on edennyt toteuttamisvaiheeseen mm. koulutukseen valittavien menettelyjen osalta.

Arviointi:

- Kuntien päättäjien ja toimijoiden sitouttaminen hankkeeseen on ollut Etelä-Savossa osittain hankalaa ja vaatii edelleen töitä.
- Etelä-Savon sijaishuolto pankin osalta eri sijaishuollon toimijoiden välistä työnjakoa ei ole selkiytetty, mikä hankaloittaa hankkeen toimintaa ja etenemistä tässä teema-alueessa.
- Nyt luodut käytänteet ovat alustavia. Tulokset ovat nähtävissä vasta varsinaisen toiminnan käynnistyttyä.

KESKI-SUOMI

Perhevalmennuksen kehittäminen monitoimijaisena yhteistyönä on kehittäjäterveydenhoitajan työskentelyn painopiste Keski-Suomen kunnista Jyväskylässä. Kehittämistyössä hyödynnetään Jyväskylän seudun Perhe-hankkeessa 2007-2008 tuotettua perhevalmennusmallia (perhevalmennuskansio). Uudessa Jyväskylässä (Jyväskylä, Jyväskylän maalaiskunta ja Korpilahti yhdistyivät 1.1.2009, terveystoimi yhdistyy 1.1.2011).

Toimenpiteet:

- Perhevalmennuksen toteuttajiksi on sitoutettu äitiys- ja lastenneuvoloiden terveydenhoitajia, terveydenhuollon, sosiaalihuollon, kolmannen sektorin ja seurakunnan ammattilaisista sekä vapaaehtoisia järjestöjen toimijoita.

- Jyväskylässä on tehty neuvolakysely asiakkaille lokakuussa 2008, joka nosti tarpeen perhevalmennusten edelleen kehittämiseksi.
- Moniammatillisen ja monitoimijaisen perhevalmennuksen järjestämisestä toteutettiin kysely terveydenhoitajille helmi-maaliskuun 2009 aikana.
- Jyväskylän kaupungin, järjestöjen ja Jyväskylän seurakunnan edustajien tapaamiset helmi-huhtikuussa, hanke-esittely ja yhteistyön suunnittelu.
  - 10.2.2009 Jyväskylän kaupungin osastonhoitaja Riitta Ala-Luhtala
  - 10.2.2009 MLL:n Jyväskylän yhdistyksen henkilöstö
  - 20.2.2009 Jamk:n opiskelijat Anne Mård ja Sari Mäkipää, perhevalmennuksen opinnäytetyön suunnittelu
  - 2.3.2009 Keski-Suomen Ensi- ja turvakodilla Jaana Heimosen tapaaminen, hanke-esittely, yhteistyön suunnittelu. Osallistujia 3.
  - 17.3.2009 Yhteistyötapaaminen eri järjestöjen edustajien kanssa (Aktiivi synnytys ry, Martat ry, Imetys tuki ry, Allergia- ja astmaliitto, Suomen monikkoperheet, Liikenneturva, hanke esittely ja yhteistoiminnan suunnittelu.
  - 25.3.2009 klo 9.15-9.30 yhteistyötapaaminen perheneuvolan psykologien kanssa, hankkeen esittely ja yhteistyösuunnittelua
  - 26.3.2009 Jamk:n opettajat Irmeli Katainen, Maritta Pohjalainen, hanke esittely, yhteistyön suunnittelu.
  - 1.4.2009 Ylihoitaja Irma Raento, osh Riitta Ala-Luhtala, osh Lea Nevala, väliarvio hankkeen etenemisestä, yhteistyön suunnittelu.
  - 2.4.2009 hammashuollon johtaja Pirkko Paavola.
  - 6.4.2009 Päivähoidon palveluyksikönjohtaja Riitta Pylvänen
  - 16.4.2009 ravitsemusterapeutti Arja Sjöholmin
  - 22.4.2009 Jyväskylän kaupungin hammaslääkärit
  - 22.4.2009 Jyväskylän suuhygienistit
  - 28.4.2009 Jyväskylän seurakunnan lapsityön ohjaaja Marja Leppänen
  - 30.4.2009 Jyväskylän neuvolan perhetyöntekijöiden tapaaminen
  - 30.4.2009 MLL:n Perhekeskus Tourutuvan työntekijät
- 19.5.09 järjestettiin yhteinen laajempi työverstaspäivä Learning Cafe, jonka tavoitteena oli luoda yhteinen malli jokaisen toimijan roolista perhevalmennusten järjestämiseksi suunnitelmallisena jatkumona uudessa Jyväskylässä. Tavoitteena oli luoda malli koordinaatioryhmälle perhevalmennuksen jatkuvaan seurantaan, suunnitteluun ja vaikutuksen arviointiin, jossa sekä asiakkaan että toimijoiden ääni saadaan kuuluville.
- Ensimmäinen monitoimijainen perhevalmennus pilotoidaan elokuussa 2009.
- Jyväskylässä kehittäjäterveydenhoitaja on mukana yhden asuinalueen alueellisessa yhteistyöryhmässä, jossa perheitä työssään ja toiminnassaan kohtaavat toimijat tiedottavat alueen tapahtumista, toiminnoista ja ajankohtaisista asioista.

Arviointi:

- Perhevalmennuksen kehittämistä arvioidaan jatkuvana asiakas- ja toimijakyselyinä sekä toimijoiden yhteistapaamisilla. Perhevalmennuksen kehittämis seurantaan kuuluvat asiakaskyselyt, joiden perusteella tehdään tarvittavia muutoksia.

Varhaisen tuen työmuotojen kehittäminen

Toimenpiteet:

- Keski-Suomen ehkäisevän työn kehittäjä toimii varhaisen tuen tiimin puheenjohtajana.
  - VATU-tiimi toimii Jyväskylän seudun Perhe -hankkeessa kehitetyn ja juurrutetun neuvolan perhetyön edelleen kehittämisen tuki- ja ohjausryhmänä.
  - Tiimi toimii ennalta ehkäisevän työn edistäjänä etsien, luoden, kehittäen verkostoja ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen työn tekemiseen.
  - Tiimissä on edustajat neuvolatyöstä, päivähoitopalveluista, neuvolan perhetyöstä, perheneuvolasta, seurakunnasta ja MLL:n lastenhoitotoiminnasta ja se kokoontuu kolmesti lukukaudessa.
  - Tiimissä mallinnetaan kevään ja syksyn 2009 aikana *vaikuttavuuden arvioinnin mittareita* ennaltaehkäisevälle työlle.
- Ehkäisevän työn kehittäjä (sihteeri) ja kehittäjäterveydenhoitaja ovat osallistuneet Jyväskylän preventiivtyöryhmän toimintaan, joka on kokoontunut kolmesti.
- 10.3.2009 ja 20.4.2009 Nuorisomessi Kuokkala "Vanhempain olkkari", murrosikäisten vanhempien vertaisryhmän suunnittelu Kuokkalan MLL:n paikallisyhdistyksen ja nuorisotoimen kanssa.
- Ehkäisevän työn kehittäjä on antanut konsultaatioapua Multian kunnassa 2.3.2009 aloittaneelle perhetyöntekijälle.
  - 16.3.2009 (ehkäisevän työn kehittäjän rooli Multian perhetyön kehittämisessä)
  - 30.3.2009 (perhetyön saama tuki kunnan lapsiperhepalveluista)
  - 15.4.2009 (perhetyön ohjausryhmän suunnittelu) ja ohjausryhmän kokoukset (22.4.2009 ja 28.5.2008)
  - Ehkäisevän työn kehittäjä toimii jatkossa perhetyön ohjausryhmän puheenjohtajana.
  - Perhetyöntekijän työ painottuu ennalta ehkäisevään työhön ja hän käy jokaisen ensisynnyttäjän luona kotikäynnillä.
- Ehkäisevän parisuhdetyön kehittämiseen liittyen hanke oli järjestämässä Minä ja sinä parisuhteen polulla 9.5.2009 tapahtumaa yhteistyössä Jyväskylän seurakunnan, Jyväskylän neuvolatyön, Perhetutkimuskeskuksen, Perheasiain neuvottelukeskukseen ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa. Tapahtumassa oli mukana 24 paria.

Lastensuojelun kehittäminen

- Korke-konsultaation käyttöä ryhmäkonsultaatioissa kartoitetaan kysymällä koulutetuilta Korke-konsulteilta ja uusien konsulttien koulutuksen tarvetta arvioidaan tulosten pohjalta.

Keski-Suomessa maakunnallisia sijaishuollon palveluita tuottavan Sijaishuoltoyksikön ja kehittämishankkeen yhteinen kehittämistyö keskittyy mm. perhehoidon kehittämiseen julkisen ja yksityisen palvelutuotannon yhteistyössä, perhehoidon tukikeskuksen perustamiseen. Perhehoidon tukikeskuksen ajatuksena on mahdollistaa lapsen tarpeiden mukainen riittävä ja intensiivinen tuki sijaishuollon aikana. Alkuvaiheessa kartoitetaan tukipalvelujen saatavuus ja tarve sekä kohdistetaan perhehoidon vahvistamiseksi tarvittavia palveluja perhehoitajille ja sijaishuollossa oleville lapsille. Tavoitteena mahdollistaa lapsen tarpeiden mukainen riittävä ja intensiivinen tuki. Tavoitteena on monipuolisuuden ja eri vaihtoehtojen, kuten lyhytaikaisen perhehoidon takaaminen lastensuojelun perhehoidossa sekä perhehoidon osuuden vahvistaminen kodin ulkopuolisissa sijoituksissa.

Toimenpiteet:

- Lyhytaikaisen perhehoidon työryhmän edustajat (Mattilan perhetukikeskus, Sijaishuoltoyksikkö ja Pelastakaa lapset ry.) vievät kukin tahollaan eteenpäin lyhytaikaisen perhehoidon työskentelymallia. Yhteisenä tavoitteena ja tehtävänä on järjestää yhteisiä työkokouksia ja koulutustilaisuuksia sosiaalityöntekijöille ja lyhytaikaista perhehoitoa tarjoaville perheille. Suunnittelukokouksia pidettiin 9.1., 20.1., 17.3.2009.
- Kehittäjäsosiaalityöntekijä on mukana Pelastaa Lapset ry:n lyhytaikaisen perhehoidon kehittämishankkeen ohjausryhmässä. Tämä ryhmä kokoontui 27.1.2009.

Tulokset:

- Lyhytaikaisen perhehoidon toimintatapojen ja arvioinnin kehittäminen sekä koulutuksellisten työkokouksien järjestäminen.
  - 4.3.2009 sosiaalityöntekijät ja lyhytaikaista perhehoitoa antavat perheet
  - 28.3.2009 lyhytaikaista perhehoitoa antavat perhehoitajat

Perhehoidon osuuden vahvistaminen sijaishuollossa toteutuu myös osallistumalla valtakunnalliseen sekä alueelliseen sijaisvanhempien rekrytointikampanjan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kehittäjäsosiaalityöntekijä tekee rekrytoinnissa yhteistyötä Perhehoitoliiton ja Sijaishuoltoyksikön kanssa. Itä- ja Keski-Suomen Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeen perhehoidon painopistealueen henkilöstö on toteuttamassa yhteistä rekrytointi-ilmoituksen ulkoasua. Yhteinen työkokous pidettiin 7.4.2009.

Maakunnallisten sijaishuollon käytäntöjen yhtenäistäminen toteutuu seuraavin toimenpitein

Toimenpiteet:

- Maakunnallisen perhehoidon toimintaohje-työryhmän perustaminen maksujen ja käytäntöjen yhtenäistämiseksi. Työryhmässä työskentelee kehittäjäsosiaalityöntekijän kanssa Jyväskylän kaupungin tuen ja seurannan, sijaishuoltoyksikön, Keuruun, Laukaan ja Äänekosken edustajat sekä perhehoitajien edustajana sijaisvanhempi sekä Perhehoitoliiton kehittämispäällikkö. Työryhmän tarkoituksena on saada keväällä valmiiksi esitys maakunnan yhteisestä maksatuslinjauksesta perhehoidon palkkioihin ja kulukorvauksiin.
  - Ryhmä on kokoontunut: 28.1., 11.2., 13.3. ja 23.4.2009
- Perhehoitajien käsikirjan työstäminen on aloitettu. Itä- ja Keski-Suomen Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeen perhehoidon kehittäjäsosiaalityöntekijät ovat sopineet käsikirjan jatkotyöstämisestä yhteisvoimin yhteisen käsikirjan aikaansaamiseksi.
- Yhtenäinen sijaishuollon sijoitusprosessin esitietolomake on valmistettu kevään aikana ja se on levitetty Keski-Suomen kuntien käyttöön.
- Ammatillisten perhekotien työkokous pidettiin 5.3.2009. Tilaisuudessa keskusteltiin muun muassa yhteistyön edellytyksistä ja kilpailutuksen tuloksista.
- Sijaishuollon ja perhehoidon Jyväskylän kaupungin tuen ja seurannan sekä maakunnallisia palveluja tarjoavan sijaishuoltoyksikön työntekijöiden kanssa on pidetty yhteisiä työkokouksia 29.1 ja 29.4.2009.

Vammaisten lasten ja perheiden oikeus varhaiseen tukeen ja perhehoitoon

kehittämisosioon Vammaispalvelusäätiö haki RAY rahoitusta. Hankkeen tavoitteena on ehkäisevän tuen ja kriisipalveluiden kehittäminen vammaisten perheille ja vammaisille perheille. Kehittäjäsosiaalityöntekijä oli mukana hankehakemuksen työstämisessä.

Perhehoitajien tukimuotojen kehittäminen, sekä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta keskeisen tuen saanti. Sijaisvanhempien tukimuotoja ja niiden saatavuutta ja systemaattisuutta lisätään.

Tulokset:

- Keväällä on aloitettu kaksi intensiivisen tuen ryhmää, jossa teemana on sijoituksen alkuvaiheen tuki ja kiintymyssuhteen vahvistaminen. Ryhmien työskentely on sijaisvanhempien taholta koettu erittäin tarpeellisena. Ryhmien vetäjinä on toiminut kehittäjäsosiaalityöntekijä ja sijaisvanhempi työparina. Molemmat ryhmät ovat kokoontuneet viisi kertaa, toinen Keuruulla ja toinen Äänekoskella.
- Maakunnan alueelle on organisoitu kolme työnohjausryhmää perhehoitajille, joita ohjaa koulutetut työnohjaajat. Ryhmien kustannuksista vastaavat sijoittajakunnat.
- Isä-lapset leiri perhehoidossa oleville lapsille ja heidän biologisille isilleen 1.5.–3.5.2009 Ähtärissä. Leiri järjestettiin yhteistyössä hankkeen, NMKY:n ja Jyväskylän katulähetyksen hallinnoiman Perhepolku-projektin kanssa.
- Perhehoitajien lasten kesäleiri 14.6.–18.6.2009, Piispalan leirikeskus.
- Nuorten poikien seikkailuviikonloppu 5.–7.6.2009, 31.7.–2.8.2009. Viikonloput eivät toteutuneet vähäisen ilmoittautumisen vuoksi.

POHJOIS-KARJALA

Vertaisryhmätoiminnan kehittäminen

Toimenpiteet:

- Vertaisryhmäkoordinoinnin osalta on selvitetty erilaisia ryhmäkäytäntöjä ja niiden toteuttamisvaihtoehtoja, on aloitettu tiedottaminen ja sidosryhmätapaamiset sekä aloitettu neuvolan, päiväkodin, sosiaalityön, seurakunnan ja MLL:n yhdistysten toiveiden ja tarpeiden kartoittaminen ryhmätoiminnan koordinoinnille.

Tulokset:

- Hankkeelle on tehty esite, jota on lähetetty sähköpostilla sidosryhmille.

Arviointi:

- On aloitettu määrällisen seurantatiedon tallentaminen (hankkeen esittely, tiedottaminen, sidosryhmäyhteistyö, verkostoituminen ja projektiorganisaation palaverit).
- Hankkeesta on tiedotettu ja sitä on esitelty eri tilaisuuksissa.
- Yhteistyökumppaneiden tapaaminen on aloitettu.

Vaativan perhehoidon kehittäminen

Toimenpiteet:

- Seudullisen Sijaisperheyksikön toiminnan kehittäminen on aloitettu suunnittelemalla ja järjestämällä vierailuja ja tutustumiskäyntejä vastaaviin yksiköihin.
- Sijaisvanhempien ammatillista osaamista on vahvistettu.
- Pilottikoulutuksen suunnittelutyöryhmään on pyydetty sijaisvanhempien edustaja.
- Sijaisperheiden saamien palkkioiden ja käytäntöjen yhtenäistämiseksi on perustettu seudullinen työryhmä, joka on aloittanut toimintansa.

Arviointi:

- On aloitettu itsearviointi

Kotisairaaloiminnan kehittäminen PKSSK:n Lasten ja nuorten sairauksien yksikössä

Toimenpiteet:

- Laadittu osahankkeen työsuunnitelma.
- Psykkisesti vaikeasti oireilevien lasten ja heidän perheiden avuksi on luotu jalkautuva, intensiivinen ja fokusoitu kotisairaalamalli, jonka kliininen testaaminen on meneillään. Tavoitteena on hankkeen aikana saada työpari perusterveydenhuollon perhehoitajasta.
- Vauvojen vuorovaikutuksellisten häiriöiden yöaikaisen hoidon käytännön järjestelyt on mahdollistettu lastenpsykiatrian Perhokaksiossa.
- Opintomatka TAYS toteutettu: lastentaudit, lastenneurologia, nuorisopsykiatria ja lastenpsykiatria.
- Kotiinviety hoitotyön nykykäytäntöjen ja yhteistyön tiedonkeruu / kuvaus mitä yhteistyötä tehdään perusterveydenhuollon kanssa ja missä suurimmat puutteet ja haasteet.
- Yhteistyö aloitettu MLL:n kanssa psykkisesti sairaiden lasten vanhemmille vertaistukiryhmän aloittamiseksi. Ryhmässä vahvistetaan perheen hyvinvointia kokemusten jakamisella ja vertaistuellä. Ryhmä käynnistyy syksyllä.
- Kotisairaalamallin esittely perusterveydenhuollolle ja Erva-alueelle kesä 2009

Arviointi:

- Perheiltä (6) kotisairaalojaksoilta kerätyt ja saadut suulliset ja kirjalliset palautteet perhettä / kesäkuu 2009 mennessä.
- Kotisairaalamallin vaikuttavuuden tutkiminen työn alla
  - Joensuun yliopiston psykologian laitos / Mikael Leiman
  - Kotisairaalakäsitteen analyysi ja auttamismenetelmät AMK –sh-opiskelija
  - syksy 2009 PKSSK Asiakas yhteistyö kasvatus –ja perheneuvolan kanssa / 2 perhettä, kevät 2009

POHJOIS-SAVO

Vaativan perhehoidon ja avohuollon kehittämisen

Vastuutahona on Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö, Siilinjärven kunta. Hankkeen suunnitelman mukainen kehittämistyö käynnistyi 1.4.2009, jolloin Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön hallinnoijana aloitti Siilinjärven kunta. Katse lapseen kehittämissosiossa on mukana 16 kuntaa Pohjois-Savossa.

Intensiivisen perhehoidon kehittäminen, vastuutahona KYS / Kuopion yliopisto

Osahanke käynnistyi 1.2.2009, jolloin projektikoordinaattori aloitti hankkeen suunnittelu-työn.

Toimenpiteet:

- Intensiivisen perhehoitomallin kehittäminen on käynnistetty teoreettisen tutustumisen avulla.
- Klinikkan kehittämisyhmä on kokoontunut huhtikuun 2009 alusta.
- Perhehoitomallin teoreettiset lähtökohdat ja intervention fokus on valittu ja työskentelymalli sekä -menetelmät hahmottumassa.
- ”Raaka-malli” on reflektoitavana loppukevään ja alkukesän aikana klinikkan sisällä.
- Seurantaryhmän kokoonpano on selvillä ja se on kutsuttu kokoon ensimmäisen kerran 2.9.2009.

Varhainen puuttuminen vakiinnutetaan osaksi kuntien palvelujärjestelmää ja päätöksentekoa

ETELÄ-SAVO

Toimenpiteet:

- Etelä-Savossa laaditaan 11:sta kunnan yhteinen hyvinvointisuunnitelma, jonka tekemiseen hankkeen työntekijät osallistuvat. Tähän lakisääteiseen suunnitelmaan tullaan esittämään konkreettisia toimenpide-ehdotuksia varhaisen puuttumisen toteuttamiseksi kunnissa.
- ESSHP:n toteuttamaa varhaisen puuttumisen (lastensuojelu) osuutta ei ole vielä käynnistetty.

Tulokset:

- Etelä-Savon hyvinvointisuunnitelmien tekemistä varten on sovittu kuntiin työpajoja, joihin hanketyöntekijät osallistuvat ja tuovat tilastotietoa kunnasta sekä informaatiota hyvinvointisuunnitelmasta.

Arviointi:

- Hyvinvointisuunnitelman laatimisen tukena pidetyt työpajat arvioidaan niiden toteutumisen jälkeen.

KESKI-SUOMI

Toimenpiteet:

- Ehkäisevän työn kehittäjä ja kehittäjäsaaraanhoitaja aloittavat 5.5.2009 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) järjestämän Huolen puheeksi ottamisen kouluttajakoulutuksen
  - Lisää valmiuksia vastata kuntien tarpeeseen henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi huolen puheeksi ottamiseen ja varhaisen puuttumisen vahvistamiseen.
- Kuntakäynnit kaikkiin hankekuntiin
  - Kierroksella kartoitetaan tarpeet alueellisille tapaamisille ja lisätään valmiuksia toteuttaa päivähoiton, terveydenhuollon tai nuorisotyön henkilöstölle syksyllä 2009 varhaiseen puuttumiseen, lastensuojelulain velvoitteisiin sekä uusien toimintamallien kehittämiseen liittyvät alueelliset työkokoukset
  - Kaikkien kuntakäyntien jälkeen tehdään tarkemmat suunnitelmat koulutusten suhteen.
  - Viitasaarella kuntakäynnillä 29.4.2009 nousi esille tarve viedä Pihtiputaan kunnan päättäjiille elokuussa tietoa lapsiperheiden palvelujen kehittämistarpeista.

POHJOIS-KARJALA

Toimenpiteet:

- On aloitettu ryhmätoiminnan koordinointi kolmannen sektorin ja kuntien yhteistyömuotona.

Tulokset:

- Suunniteltu yhteistyössä PKSSK:n PERHO -hankkeen ja MLL:n kanssa vertaisryhmää psyykkisesti sairaiden lasten vanhemmille: hanke on tehnyt esitteen, etsinyt toista ohjaajaa ja hankkinut tilan.

Arviointi:

- On aloitettu määrällisen seurantatiedon tallentaminen (ryhmänohjaajatapaamiset ja sidosryhmätapaamiset).

PKSSK

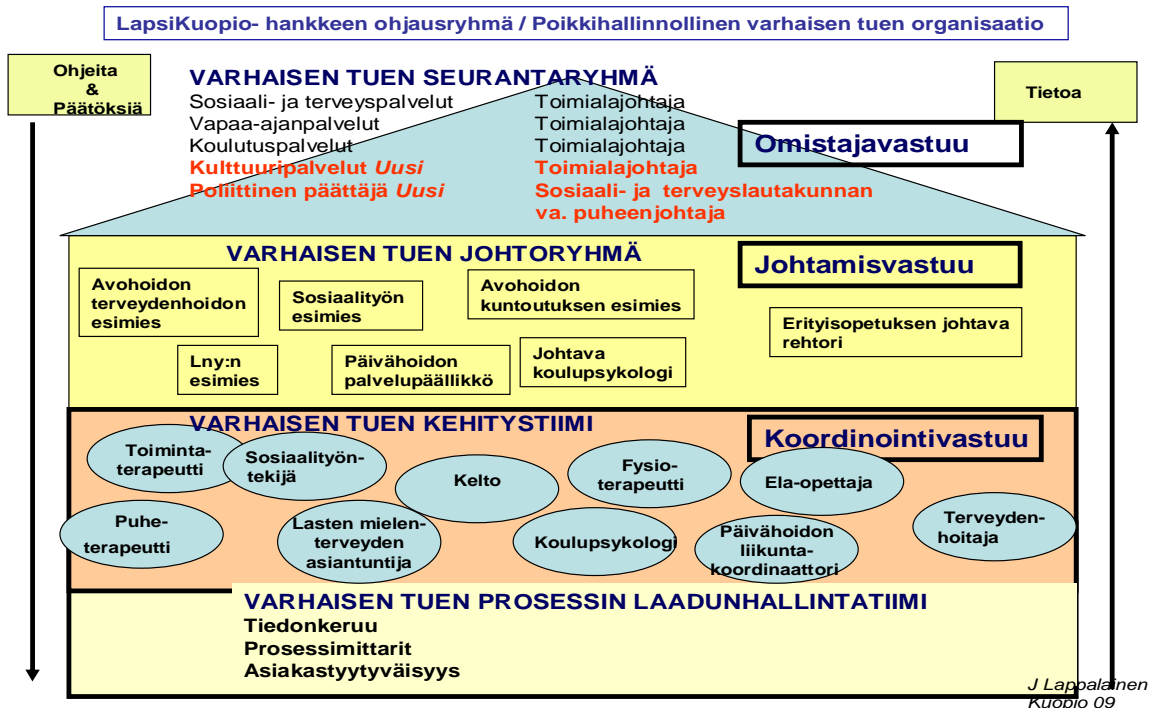
Toimenpiteet:

- Vauvojen poikkihallinnollisen hoitopolun suunnitteluprosessi alkamassa / tapaaminen suunnittelija Jouko Miettisen kanssa 18.5.2009.
  - Tavoitteena on selvittää nykyisen toimintamallin hyvät ja huonot puolet, selkeyttää millainen toiminta kuuluu esh:lle ja kuinka pth:a voidaan tukea osuutensa hoitamisessa.
  - Opintokäynti Tampereelle TAYS:n ja Ensi ja turvakotiliiton vauvojen hoitoprosessiin sekä PSHP:n kotisairaaloimintaan 6-7.5.2009.

POHJOIS-SAVO

Toimenpiteet:

- Kuopion kaupungin hallinnoima poikkihallinnollinen varhaisen tuen jalkauttamisen osahankkeen organisaatio on toiminnassa. (Kuvio 1.) Organisaatiota on LapsiKuopio-hankesuunnitelman mukaisesti vahvistettu kulttuuritoimen ja poliittisen päätöksentekijän jäsenyydellä. Organisaatio toimii sekä poikkihallinnollisen varhaisen tuen mallin jalkauttamisen seuranta- ja johtoryhmänä että LapsiKuopio-hankkeen ohjausryhmänä. Toimialajohtajista ja poliittisesta päätöksentekijästä koostuva seurantaryhmä kokoontuu tilannekatsaukseen 1.6.2009.

KUVIO 1. Poikkihallinnollinen varhaisen tuen organisaatio / LapsiKuopio- hankkeen ohjausryhmä

Tulokset:

- Pohjois-Savon Kaste-hanke yhteistyö on käynnistynyt projektikoordinaattoreiden projektiryhmä-tapaamisilla 9.2., 11.3. ja 8.4.2009
- Pohjois-Savon maakunnallinen johtoryhmä on nimetty ja se kokoontui ensimmäisen kerran 5.6.2009
- Poikkihallinnollinen asiantuntijaryhmä on tuottanut materiaalia lastenneuvoloiden asiakkaille (lapset ja lapsiperheet) sekä lastenneuvoloiden terveydenhoitajille ja päivähoiton henkilöstölle. Oppaiden ja käsikirjojen tarkoituksena on vahvistaa vanhemmuutta ja lastenneuvola- ja päivähoitohenkilöstön osaamista. Kehittämisisältöjen tarkennuksissa ja päivityksissä sekä käsikirjojen ja ohjemateriaalin sisältöjen suunnittelussa ja toteutuksessa on hyödynnetty eri työntekijäryhmille kohdennettuja kyselyjä.

o **Opas/kirjanen vanhemmille**

Säilytetään neuvolakorttikotelossa

Tekijät: terveydenhoitaja, fysioterapeutti, puheterapeutit, lastentarhanopettaja / liikuntakoordinaattori.

Sisältö: Käsittelee 0–1,5 v lasten ikäkauteen kuuluvaa kehitystä ja kehityksen tukemista (motoriikka, kielellinen kehitys, vuorovaikutus)

Käyttöönotto: terveydenhoitaja ja vanhemmat käyvät yhdessä läpi kunkin ikäkauden kohdalla

→ käyttöön syksyllä 2009 Terveystoimittajille info-tilaisuus 24.9.2009

- **Ruokailuun liittyvä opas vanhemmille**

Suunnattu 1-6-vuotiaiden lasten vanhemmille

Tekijät: terveydenhoitaja + ravitsemussuunnittelija, lastentarhan-opettaja / liikuntakoordinaattori

Sisältöalueet: tämän hetken ruokailuun liittyvät huolenaiheet, ostoslista, reseptejä lapsiperheen arkeen jne.

- syvällisempi tietopaketti terveydenhoitajille, esim. sähköiseen muotoon
- samoista aiheista kerätään tietopaketti(kalvot) päiväkotien vanhempainiltoihin

Käyttöönotto syksyllä 2009 (vanhempien opas)

- **"Vanhemmat ja lapset yhdessä toimimaan - juliste neuvolan seinälle + jaettava materiaali**

Materiaaliin kerätty tietoa, mitä perheet voivat yhdessä tehdä

Tekijät: terveydenhoitaja + liikuntakoordinaattori + tiedottaja Annamajja Hakama (TerveKuopio)

Kuvat: suunniteltu hankkeessa, toteutus Anna-Maria Heikkinen

Käyttöönotto syksyllä 2009, terveydenhoitajille info 24.9

Kustannukset TerveKuopio

- **Lastenneuvolan käsikirjan päivitys**

Tekijä: terveydenhoitaja. Yhteistyö erityistyöntekijöiden kanssa: päivityksen tehneet / tekeillä fysioterapeutti, toimintaterapeutti, puheterapeutti, lasten mielenterveyden asiantuntija, ravitsemussuunnittelija, hammaslääkäri, kelto
Materiaali sähköiseen muotoon.

Lastenneuvolan ohjekansion uusiminen

Sisältö: Ohjeita ikäkausitarkastuksista terveydenhoitajalle ja lääkärille

Perustuu valtakunnallisiin suosituksiin, huomioitu tulevan asetuksen tekstiä

Tekijät: terveydenhoitaja + fysioterapeutti, puheterapeutit, toimintaterapeutti, lasten mielenterveyden asiantuntija, ravitsemussuunnittelija, lastenlääkäri

Muu yhteistyö: Lastenneurologi, KYS lastenpoliklinikka (päivystys), KYS allergiapkl, Kuulokeskus 5.6 sovittu tapaaminen, KYS silmälääkäri

Valokuvat lapsista: valokuvien avulla pyritään tehostamaan ohjausta lapsen kehityksestä, esim. kääntymisen harjoittelu

Käyttöönotto 2010. Sähköinen versio

Koulutus alueittain, neuvolalääkärit?

- **Yhteistyölomakkeen uusiminen**

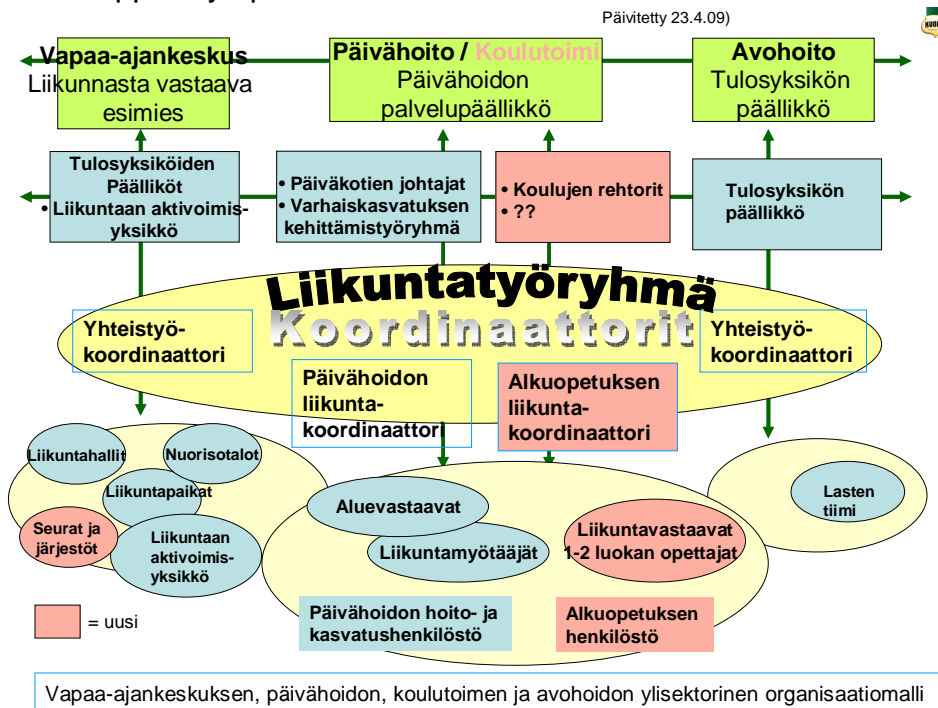
3- ja 5 -vuotiaiden lasten lomake, joka kulkee päivähoiton ja neuvolan välillä

Tekijät: terveydenhoitaja + fysioterapeutti, toimintaterapeutti, puheterapeutit, kelto
Käyttöönotto ?
Koulutus ?

- **Pienet lapset liikkeelle – toimintamallin jalkauttaminen ja edelleen kehittäminen**

Kolmen hallintokunnan (päivähoito, vapaa-ajantoimi, avohoidon kuntoutus) laatima Pienet lapset liikkeelle -käsikirjan ja toimintamallin jalkauttaminen ja edelleen kehittäminen on sujunut hankesuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisesti. Poikkihallinnollista organisaatiota on päivitetty. (Kuvio 2.) Organisaatioon on liitetty mukaan koulutoimi koskien alkuopetuksen luokkia 1-2. Tavoitteena on nivoa Pienet lapset liikkeelle - toimintamalli ja Liikuntapolku-toimintamalli yhteen. Samoin koordinaattoreiden rooleja on tarkennettu etenekin yhteistyössä seurojen ja järjestöjen suuntaan.

Pienet lapset liikkeelle -käsikirjan verkkoversiota ollaan laatimassa KasvaNet-oppimisympäristöön.

Toteuttaja: Lastentarhanopettaja asiantuntija / Liikuntakoordinaattori

Tulokset:

- Edellä kuvatut konkreettiset toimenpiteet ovat osa varhaisen puuttumisen vakiinnuttamista osaksi kuntien palvelujärjestelmää ja päätöksentekoa.

Arviointi:

- Arviointityökalut kehitteillä

Vaativan perhehoidon kehittäminen

Pohjois-Savon alueella toteutuneiden Kasvatuskumppanuuskoulutusten koulutuspalautteet on koottu kehittämisyksikköön tiivistelmien tuottamista varten. Alueen kuntiin on toimitettu lastensuojelun esitemateriaalia ja vihkosta ”Mitä jokaisen on hyvä tietää lastensuojelusta?”

Toimenpiteet :

- On käynnistetty Itä- ja Keski-Suomen sekä Pohjois-Savon hankeyhteistyön ja verkostoyhteyksien luominen.

Tulokset:

- Pohjois-Savon osahankkeen maakunnallinen johtoryhmä ja projektiryhmä sekä ylimaakunnalliset työryhmät on nimetty ja ensimmäiset kokoontumiset on sovittu.

Arviointi:

- Hankkeen paikallinen organisoituminen on käynnistytty hankehenkilöstönä on aloittaneiden projektikoordinaattori Tarja Pitkäsen, sosiaalityöntekijä Sirkka Huuskon ja toimistosihteri Teemu Kirjavaisen organisoimana.

KYSin Intensiivisen perhehoitomallin suunnittelu

Toimenpiteet:

- Kehitetään perhehoito-mallia, jonka tarkoituksena on mahdollisimman varhain tarjota lapsen kehityksen kannalta olennaista hoitoa vanhemman ja lapsen vuorovaikutukseen; vanhemman sensitiivisyyden lisäämiseksi ja lapsen kiintymyssuhde häiriöiden korjaamiseksi.
- On aloitettu Pohjois-Savon hankeyhteistyö neuvolan terveydenhoitajien kanssa kiintymyssuhteen ongelmien havainnoimisen, arvioinnin ja palveluun ohjaamisen parantamiseksi. Tarkoituksena tuottaa kirjallinen arviointiväline kiintymyssuhdehäiriöiden tunnistamiseksi vuorovaikutuksessa.
- Kehittäminen kohdentuu kiintymyssuhdehäiriöiden hoitomalliin, jonka avulla varhain ja oikein puuttamalla pyritään lyhyempiin hoitoihin erikoissairaanhoidossa. Käynnistetty pohdintaa vuorovaikutusongelmien ja kiintymyssuhdehäiriöiden tunnistamisesta, tukemisesta ja hoidosta pikkulapsi-perheiden palveluissa alueella. Projektiryhmässä on pohdittu palvelurakenteen kokonaisuutta: puutteita on keskustellen kartoitettu ja kehittämistoimenpiteitä pohdittu.
- KYSin hankkeen projektikoordinaattori Minna Tenhunen-Kejonen on tehnyt yhteistyötä LapsiKuopio hankkeen th-projektityöntekijä, Katriina Silvastin kanssa. On käyty keskustelua pienten lasten perheiden palveluista ja niiden puuttumisesta alueella terveydenhoitajien näkökulmasta. Mitä palveluja perheen auttamiseksi on tarjolla ja milloin lähettää erikoissairaanhoidon. Ongelmat palvelurakenteessa ovat hahmottuneet. Yhteistyön tiimoilta on toteutettu neuvola-terveydenhoitajien keskuudessa kaksi kyselyä:
  - 1) Terveydenhoitajien työssään kohtaamista kiintymyssuhde-ongelmista
    - Miten ja missä tilanteessa he vuorovaikutusta havainnoivat?
    - Miten kiintymyssuhteen pulmat ilmenevät ja otetaanko ne puheeksi?
    - Milloin lähettävät eteenpäin ja mihin?
  - 2) Jos erikoissairaanhoidon pikkulapsityöryhmä tarvittaessa jalkautuisi neuvolaolosuhteisiin tapaamaan perheitä (tarkoittaen, että perheelle ei syntyisi esim. erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrasta asiakkuutta)
    - Minkälaista olisi se palvelu/ yhteistyö, jolle voisi olla käyttöä ja joka vastaisi kentän tarpeeseen?

Arviointi:

- KYSin Intensiivisen perhehoidon kehittämistyön seuranta, toteutumista ja arviointia toteuttaa 2.9.09 ensimmäisen kerran kokoontuva kehittämis- ja seurantaryhmä, joka on koottu Pohjois-Savon kuntien sidosryhmätoimijoista. Interventiomallin käytännön toteutuksen jälkeen arvioidaan tapauskohtaista muutoksen mahdollistumista. Asiakaspalautteet kootaan.

Eriyispalveluita kehitetään tukemaan peruspalveluita monitoimijaisella ja vastavuoroisella yhteistyöllä painottamalla palveluiden nivelkohtia.

ETELÄ-SAVO

Toimenpiteet:

- Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä on sovittu yhteistyökäytäntöjä Kasvunyhteisöjen nuorten tutkimuksiin ja hoitoon ohjautumisessa erikoissairaanhoidon.
- Tukiryhmän kokouksissa käydyissä keskusteluissa on tutkittu ja pohdittu yhdessä kehittämisalueita ja tarpeita.

Tulokset:

- Ei voida vielä arvioida, alustavia hahmotuksia on kehitetty.

Arviointi:

- Ei voida vielä arvioida.

KESKI-SUOMI

- Keski-Suomessa kehittäjäsaaraanhoidaja on jäsenenä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin työryhmässä, joka suunnittelee nuorisopsykiatrian konsultaatiopalveluja toisen asteen oppilaitoksille, pois lukien yliopisto-opiskelijat.
  - Tavoitteena on matala kynnys, apu on puhelinsoiton päässä. Yhteyden voi ottaa se koulun työntekijä, joka on riittävän huolissaan, esim. nuoren käytös muuttuu äkisti. Tapaaminen järjestetään nuoren omassa ympäristössä, apu viedään sinne missä nuori on – työryhmä liikkuu.
  - Nuorta autetaan verkostokeskeisellä työotteella omassa lähiympäristössään perheen ja mahdollisesti jo olemassa olevan verkoston kanssa. Luomuverkosto” pyritään saamaan nuoren voimavaraksi.
  - Liikkuvasta työryhmästä työpari koulun työntekijälle, tapauskohtaiset ja joustavat työparit/ryhmät ovat mahdollisia.
  - Tavoitteena on nuoren toimintakyvyn säilyminen/kasvu, nuoresta ei tule psykiatrista potilasta. Nuoren omasta ympäristöstä löydetään suojaavat. Kuormittavien tekijöiden kuormittavuutta vähennetään.
  - Tapaamisissa keskeistä nuoren ajankohtaiset kysymykset ja ongelmat. Tavoitteena on tunnistaa aikaisemmassa vaiheessa nuoret, joilla ilmeinen alttius sairastua vakavaan mielenterveydenhäiriöön ja ohjata heidät jatkohoitoon.
  - Vuosittainen yhteinen koulutus toisen asteen oppilaitosten ja nuorisopsykiatrian työntekijöille. Tarkoituksena on opetella tekemään yhdessä ja opetella ymmärtämään toisia yli sektorirajojen ja ammattikielen.
  - Työryhmän viitekehystenä on avoimen dialogin malli, näkökulmana nuoruusiän kehitystehtävät.

- Tulevaan työryhmään on tavoitteena saada perhe/verkostoterapiakoulutusta omaavia henkilöitä, joista yksi olisi psykologi ja kolme olisi sairaanhoitajia.
- Työryhmälle ei ole tulossa omia vastaanottotiloja, kaavailtu aloitusajankohta olisi elokuu -09
- Viimeisimpänä on keskusteluissa ollut myös olisiko työryhmällä mahdollisuus laajentaa toimintaansa nuorisokoteihin, joissa on paljon vastaavanlaisen konsultaation tarvetta.
- 26.3.2009”Nuorten ja nuorten aikuisten akuutin hoidon kehittäminen perustasolla erikoissairaanhoidon konsultaatiopalvelujen tuella” työryhmän kokous.

Tulokset :

- Tässä vaiheessa ei tuloksia työryhmän toiminnasta luonnollisestikaan vielä ole.

Arviointi:

- Työryhmän suunnittelu on edennyt varsin nopeasti ja aikataulu elokuuhun -09 on tiukka. Myös odotukset työryhmälle ovat suuret ja ovathan ko. ikäluokan mielenterveyspalvelut olleet osittain melko puutteelliset.

Yhteistyön tiivistäminen nuorisopsykiatrian ja Jyväskylän kaupungin sijaishuoltoyksikön välillä

Toimenpiteet:

- 23.4.2009 työkokous Jyväskylän kaupungin sijaishuoltoyksikön työntekijöiden, Haukkalan sairaalan nuorisopsykiatrisen osaston työntekijöiden ja Lapset ja perheet Kaste-hankkeen kehittäjäsosiaalityöntekijän ja kehittäjäsaarahoitajan kanssa.
  - Tapaamisessa todettiin, että edelleen on tärkeää käydä vuoropuhelua ja lisätä toisen työn ymmärtämistä. Konkreettisine asioina nousi mm lastensuojelulain tuntemus nuorisopsykiatriassa, kuinka se koskettaa ko. toimialaa.
  - Yhteistyön haasteena nähtiin myös lyhentyneet hoitajakset osastolla, jos ilmeiseksi käy esim. lapsen / nuoren sijoitus. Kuinka saada lyhyessä ajassa selvitettyä lapsen / nuoren tarpeen mukainen sijoituspaikka?
  - Koulutus / kehittämistarpeina nähtiin lastensuojelulakiin liittyvä koulutus sekä psyykkisesti oireilevan lapsen / nuoren kohtaaminen sijaishuollossa.
  - Jatkokyöskentelystä sovittiin: kehittäjäsosiaalityöntekijä Pirjo Selin ja kehittäjäsaarahoitaja Markku Mäkinen jatkavat työkokousten suunnittelua sijaishuollon, ja nuorisopsykiatrian kanssa. Samoin he jatkavat tapaamisessa nousseiden koulutustarpeiden suunnittelua.
  - Tapaamisessa tehtiin toimintasuunnitelma yhteisten työkokousten pitämisestä lasten- ja nuorisopsykiatrian sekä lastensuojelun kesken
    - Työkokouksissa kerrataan lastensuojelulain velvoitteet terveydenhuollolle sekä sovitaan yhteistyökäytännöistä.
    - Keski-Suomessa on kolme nuorisopsykiatrian poliklinikkaa (Jyväskylä, Jämsä, Äänekoski) ja mahdollisesti työkokoukset järjestetään niiden alueilla.
    - Ensimmäinen työkokous toteutetaan syksyllä 2009.

Tulokset:

- Konkreettisenä tuloksena työryhmässä mukana olosta voidaan tässä vaiheessa pitää jatkotyöskentelyn ja koulutusten suunnitteluvastuun saamista hanketyöntekijöille.

Arviointi:

- Tulosten arviointia ei voida tässä vaiheessa vielä tehdä.

Haukkalan Lastenpsykiatrian konsultaatio Jyväskylän lastensuojelun perhetyöntekijöille asiakascaseissa

Toimenpiteet:

- Pilotti: Haukkalan lastenpsykiatrisen työryhmän konsultaatio asiakascaseissa Jyväskylän perhetyöntekijöille 5/2009 alkaen. Konsultaation tarkoituksena on joustavilla konsultaatioilla vahvistaa perhetyöntekijöiden osaamista psyykkisesti oireilevien lasten perheiden kanssa toimimisessa ja huolen puheeksi ottamisessa. Näin perheitä voidaan tukea heidän omassa elinympäristössään tuttujen perhetyöntekijöiden kautta, sekä vähentää psykiatrisen osastohoidon tarvetta.

Muita verkostoitumisia:

5.3.09 Yhteistyötapaaminen Haukkalan sairaalan lastenpsykiatrian avohoidon osastonhoitajan kanssa. Käyty keskustelua hankkeesta ja lastenpsykiatrian avohoidon palvelurakenteesta ja –muodoista.

17.3.09 Yhteistyötapaaminen Haukkalan sairaalan lastenpsykiatrian osastonhoitajan kanssa. Käyty keskustelua hankkeesta ja lastenpsykiatrian osaston toimintatavoista ja periaatteista

15.4.09 Tapaaminen Jyväskylän Nuorten erityispalveluiden sairaanhoitajan kanssa, keskustelussa yhteiset rajapinnat nuorten päihdetyön, nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun kanssa.

20.4.09 Tapaaminen Perhehoitoliitossa. Keskustelua mm. sijoitettujen lasten/nuorten sijaisvanhempien tuen tarpeesta ja lasten- ja nuorisopsykiatristen hoitopolkujen ja –vaihtoehtojen selvittämisestä sijaisvanhemmille.

POHJOIS-KARJALA

Toimenpiteet:

- Pohjois-Karjalan projektiryhmä on perustettu
- Pohjois-Karjalan osahankkeiden työntekijät on nimetty ylimaakunnallisiin tiimeihin
- Pohjois-Karjalan hankehenkilöstö on osallistunut koko hankehenkilöstön työkokouksiin.
- Sijaishuoltoa kehitetään tukemaan lastensuojelun peruspalveluita eli avohuoltoa.
- Asiakastyö alkanut kasvatus – ja perheneuvolojen kanssa.
- PKSSK .n sopimusneuvottelut kuntien kanssa, strategiatyö, johtoryhmät, tiedottaminen

Tulokset:

- On suunniteltu ja kehitetty seudullisen sijaisperheyksikön toimintaa ja sijaisperheiden ammatillisen osaamisen vahvistamista.
- Lasten ja nuorten sairauksien operatiivinen johto päättää lyhytkestoisesta, fokusoidun ja jalkautuvan kotisairaaloiminnan vakinaistamisesta yhdeksi palvelumuodoksi (Lastenpsykiatrian pkl)

Arviointi:

- Määrällinen arviointi kootaan eri yhteistyökumppaneilta.

Pohjois-Savo

Toimenpiteet:

- Lastensuojelun ja lastenpsykiatrian hankeyhteistyön rajapinnoilla toteutettavaa yhteistyötä on täsmennetty keskusteluin.
- Hankehenkilöstö on käynnistänyt kuntatapaamiset huhtikuulta alkaen.

Tulokset:

- Kaste-hankkeen kokeilutoiminnan yhteistyö lastenpsykiatrian kanssa focusoituu alle 3-vuotiaiden ryhmään.
- Syyskuulle 22.9.2009 on valmisteilla Pohjois-Savon yhteinen seminaaripäivä, jonka aiheena on Kiintymyssuhteen luominen lapseen arjessa. Päivään kutsutaan laajalti alueen lasten ja perheiden parissa toimijoita.

Intensiivinen perhehoito

Toimenpiteet :

- KYSin lastenpsykiatrian osa-hankkeen kehittämisryhmässä on otettu esille ja työstetty ajatusta erikoissairaanhoidon pikkulapsityöryhmän työskentelyn kehittämisestä liittäen siihen työmuotoja, joiden avulla perheiden ongelmiin voitaisiin puuttua mahdollisimman varhain ja omassa kehitysympäristössä (esim. peruspalvelujen piirissä neuvolassa) siten, että työskentelymenetelmä toimisi sekä perustason työntekijöitä konsultoivana foorumina että ennaltaehkäisisi erityispalvelujen tarvetta ja lastenpsykiatrisen asiakkuuden syntymistä perheissä. Keskustelu on käynnissä LapsiKuopio- hankkeen terveydenhoitajan ja KYSin hankkeen kehittämisryhmän kanssa ja keskusteluun liittyy toukokuun aikana LapsiKuopio- hankkeessa aloittavat kuntapuolen lasten mt-palvelujen työntekijät. Teema liittyy vahvasti myös Kuopion kunnan lasten mielenterveyspalveluiden järjestämiseen jatkossa. (Em. asiaa työstämään on koottu alueella työryhmä.)
- Lastensuojelun (P-S:n lastensuojelun kehittämisyksikön osa-hankkeen) ja KYSin lastenpsykiatrian osa-hankkeen yhteistyön rajapintoja on pohdittu projektiryhmässä. Esille nousut mm. koulutuksellinen yhteistyö.

Tulokset:

- LapsiKuopio hanketyöntekijöiden ja KYSin hankkeen kanssa tehtävälle yhteistyölle jatkossa sovitut päivämäärät.
- Pohjois-Savon Kaste-hanketoiminnan aikainen yhteistyö lastensuojelun kanssa kohdentuu alle 4-vuotiaiden lasten perheisiin. Pyritään lisäämään vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden merkityksen tiedostamista lapsen kehityksen kannalta sekä kykyä häiriöiden havaitsemiseen ja perheiden kiintymyssuhteiden tukemiseen.

Arviointi:

- Pohjois-Savon hankkeen johtoryhmä, projektikoordinaattorit

Tavoite 2. Lasten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä

ETELÄ-SAVO

Toimenpiteet:

- Etelä-Savossa hankkeen työntekijät laativat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimista varten kahdeksaan kuntaan yhteisen arki- ja kokemustietoon perustuvan kyselyn lapsiperheiden hyvinvoinnista ja vaikutusmahdollisuuksista kunnassa. Internetpohjainen kysely on avoinna xxxxx välisen ajan.
- Etelä-Savon alueen Kangasniemen kunnassa toimii moniammatillinen työntekijöiden muodostama vapaaehtoisryhmä nimeltään Perhe Ykkönen, joka tukee vanhemmuutta ja edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa. Hankkeen työntekijöillä on ollut yhteisiä tapaamisia Perhe Ykkösen toimijoiden kanssa. Tavoitteena on pyrkiä edesauttamaan toiminnan vakinaistumista ja juurtumista kuntaan mm hyvinvointisuunnitelman avulla.
- Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä ei ole vielä käynnistynyt videoneuvottelutyöskentely, joka tulee lisäämään lasten ja nuorten osallisuutta. Myöskään lastensuojeluprosessin kuvausta ei ole vielä käynnistetty (ESSHP)

Tulokset:

Arviointi:

- Hyvinvointisuunnitelman laatimista varten toteutetun kyselyn tulokset arvioidaan kuntakohtaisissa työpajoissa.

KESKI-SUOMI

Toimenpiteet:

- Ennalta ehkäisevässä ja varhaisen tuen kehittämisessä lasten ja vanhempien osallisuus on keskeisessä asemassa. Perheellä on mahdollisuus saada apua ja tukea aikaisemmin, varhaisemmassa vaiheessa myös nopeasti muuttuneiden elämäntilanteiden vuoksi. Perheen voimavarat eivät kulu liian vähiin, mikäli perhe saa avun oikea-aikaisesti.
- Turvassa Tikassa – Tikan koulun toimintakulttuurin kehittäminen
  - Kehittäjäsaaraanhoitaja on jäsenenä Jyväskylässä Tikan koulun (ala-aste, noin 400 oppilasta) toimintakulttuurin kehittämiseen tähtäävässä työryhmässä. Tavoitteena on koulun työskentelyilmapiirin parantaminen ja yhteisöllisyyden lisääminen. Alustavasti on keskusteltu opettajien veso -päivien yhteyteen järjestettävästä koulutuksesta tulevana syksynä. Lisäksi tarkoituksena on nostaa aihe entistä enemmän esille vanhempainilloissa ja -toimikunnassa. Tuloksena on hyvä keskusteluyhteys työryhmässä, johon kehittäjäsaaraanhoitaja on päässyt koulun ulkopuolisena kehittäjänä työhön mukaan.
  - 23.4.2009 kokous Tikan alakoulun toimintakulttuurin muutostarpeesta.
- ”Vanhempain olkkari” – murrosikäisten vanhempien vertaisryhmän suunnittelu Kuokkalan kaupunginosaan
  - Kehittäjäsaaraanhoitaja on ollut mukana suunnittelemassa ja kehittämässä yhdessä Jyväskylän kaupungin Kuokkalan asuinalueen MLL:n paikallisyhdistyksen puheenjohtajan ja kaupungin nuorisotyöntekijän kanssa Vanhempain olkkari –vertaisryhmää, joka kokoontuisi nuorisotila Messistä.
  - Toiminnan alkuvaiheessa tapaamisissa olisi joka toisella kerralla alusta tai keskustelun ylläpitäjä. Teema-/aiheitoiveita kysellään vanhempien toiveita.

- Ryhmä jatkaisi alun tukemisen jälkeen omatoimisesti ja itsenäisesti.
  - Ryhmä on vapaamuotoinen ja rento kohtauspaikka murrosikäisten vanhemmille.
  - Ryhmä käynnistyy 24.9. -09.
  - Ryhmästä tiedotetaan mm. alueen ja Jyväskylän kaupungin tiedotuslehdessä, nettisivuilla, ja kaupunkilehdessä, MLL:n tiedotuslehdessä ja nettisivuilla, koulun vanhempainillassa, 7-luokkalaisten ryhmäytymistapahtumissa.
  - Vastaavanlaista ryhmää ollaan perustamassa myös Vaajakosken kaupunginosaan.
- Psyykkisiä sairauksia ehkäisevän koulutuksen järjestäminen kouluissa ja oppilaitoksissa
    - Työmuotoa kehitetään Keski-Suomen sairaanhoitopiirillä, hankkeen kehittäjäsaaraanhoitaja on jäsen ko. toiminnan suunnitteluryhmässä (8.4.2009)
    - Alkuvaiheessa opetusta on tarkoitus suunnitella ja pilotoida keskiasteen muutamassa oppilaitoksessa.
    - Ehkäisevän opetuksen tavoitteena on antaa tietoa nuorille arkielämän häiriötilojen ratkaisumalleista, että hän selviytyy kun elämässä ongelmia tulee. Koulutusta suunnitellaan yhteistyössä oppilaitosten ja myös Jyväskylän liikuntatieteellisen tiedekunnan / terveystieteiden laitoksen yhteistyöllä.
    - Taustatietona käytetään Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Elämäntaitojen opetusohjelmaa yläasteikäisille – ”Mieti tätä”-projektista saatuja kokemuksia, mahdollisesti myös Suomen mielenterveysseuran järjestämää Osaan ja Kehityksen Lasten ja nuorten arkinen mielenterveysosaaminen – koulutuksen kokemuksia.

Tulokset:

- Suunnittelu on vielä hyvin alkuvaiheessa, yksi pienellä ryhmällä pidetty neuvottelu on käyty. Varsinaisen suunnitteluryhmän kokoaminen on meneillään ja varsinaiseen työskentelyyn päästään ensi syksynä.

Ehkäisevän lastensuojelun(Els) -työryhmä

Toimenpiteet:

- Ehkäisevässä lastensuojelutyöryhmässä (ELS) ovat mukana Lapset ja perheet Kaste-hankkeen työntekijöistä ehkäisevän työn kehittäjä, kehittäjäterveydenhoitaja ja kehittäjäsaaraanhoitaja.
  - Työryhmän tuo näkyväksi ehkäisevän työn merkitystä ja muotoja lasten, nuorten ja perheiden palveluissa ja toiminnoissa sekä tehostaa tiedonkulkua ja tiedotusta.
  - Ryhmän tehtävänä on edistää ehkäisevän lastensuojelutyön toimintamuotojen ja yhteistyön kehittämistä ja kokemusten ja käytänteiden jakamista, työntekijöiden välistä keskinäistä konsultointia ja vertaistukea sekä verkostoitumista.
  - Työryhmä on maakunnallinen ja siinä on mukana julkinen, yksityinen ja kolmas sektori, seurakunta, hankkeet ym. laajasti eri toimialat ja hallintokunnat.
  - Kokoontuminen 4 kertaa vuodessa kiertävän emännöinnin / isännöinnin sekä puheenjohtajuuden periaatteella.

POHJOIS-KARJALA

Toimenpiteet:

- Sijaisperheyksikön kehittämistyössä pyritään lisäämään lasten ja perheiden osallisuutta.

- Yhteistyöpalaverit perusterveydenhuollon kanssa / tavoitteena saada työpariksi esim. sosiaalitoimesta perhetyöntekijä.

Tulokset:

Arviointi:

- Määrällinen arviointi
- Kotisairaajaksojen toteuduttua lapsen ja perheen kotona kerätään kirjalliset palautteet perheiltä ja yhteistyökumppaneilta lomakkeilla.

POHJOIS-SAVO

- Vaativan perhehoidon osion toteutuksessa kartoitetaan aluksi kuntien ja perheiden nykyiset tarpeet, mihin liittyen on sovittu tapaamisia alueelle.

Tavoite 3. Työntekijöiden ja toimijoiden osaaminen ja palveluiden laatu varmistetaan turvaamalla pysyvä kehittämisrakenne lasten ja perheiden hyvinvointipalveluihin

Etelä-Savo

Toimenpiteet:

- Etelä-Savon hankehenkilöstö osallistuu Mikkelin kaupungin työelämän kehittämishankkeeseen lapsiperheiden tulosalueella. He ovat osa kehittämisryhmää, joka pyrkii kehittämään lapsiperheiden palveluita kaupungissa.
- Etelä-Savon sairaanhoitopiirin toteuttama ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen koulutusohjelma käynnistyy kesäkuussa.

Tulokset:

- Etelä-Savon työntekijät ovat olleet mukana toteuttamassa kolmea työpajaa

Arviointi:

- Kehittämistyö on kesken ja jatkuu syksyllä.

KESKI-SUOMI

Toimenpiteet:

- Toteutetaan yhteisiä koulutusprosesseja lasten ja perheiden palveluissa työskenteleville
  - Moniammatillista työskentelyä tukeva dialoginen verkostotyö.
    - Koulutuksia on tarkoitus järjestää yksi koulutusryhmä syksyllä 2009 ja yksi keväällä 2010.
    - Koulutustarjoukset on pyydetty viideltä kouluttajalta 23.4.2009. Koulutus kokonaisuus koostuu kolmesta lähiovetuspäivästä ja harjoituksista sekä välitehtävistä.
  - Varhaisen vuorovaikutuksen (VAVU) -koulutus suunnitteilla syksylle 2009 ja keväälle 2010. Tarjouspyyntö koulutuksen järjestämisestä on jätetty 23.4.2009.

- Tavoitteena olisi perustason työntekijöiden ammatillinen rohkaistuminen vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen havainnointiin ja puheeksi ottoon. Koulutus on suunnattu päivähoidon työntekijöille, perhetyöntekijöille, seurakunnan työntekijöille ja järjestöjen työntekijöille, jotka kohtaavat työssään lapsiperheitä. Koulutus kokonaisuus koostuu neljästä koulutus iltapäivästä ja harjoituksista sekä välitehtävistä.
  - Moniammatillisen työn kehittäminen Matka -malli menetelmän avulla. Kehittäjäterveydenhoitaja on sopinut osastonhoitaja Riitta Ala-Luhtalan kanssa Matkamalli-koulutuksen kirjaamisesta vuoden 2010 koulutussuunnitelmaan uuden Jyväskylän terveydenhoitajille. Menetelmä selkiyttää työntekijän omaa ammatillista roolia, lisää luottamusta muita ammattilaisia kohtaan, uudistaa tehokkaasti yhteistyökäytäntöjä, jämäköittää asiakastyön prosesseja ja vahvistaa asiakaslähtöisyyttä.
  - Parisuhde koulutus perhetyöntekijöille. Kuinka voin perhetyöntekijänä tehdä ennaltaehkäisevää parisuhdetyötä? Koulutus on tarkoitus järjestää syksyllä 2009. Kouluttajina ehkäisevän työn kehittäjä ja perheneuvolan sosiaalityöntekijä.
- Korke -konsultaatio (asiakkaan verkostokokous) on toteutettu sijaishuollon kehittäjäsosiaalityöntekijän toimesta 13.2.2009.
  - Lyhytaikaisenperhehoidon työkokous 4.3. ja 28.3.2009
  - Pysyvyyden turvaaminen perhehoidossa -koulutuksen suunnittelu
  - Perhehoitajien osaamiskartoitus suunnitteilla yhteistyössä Perhehoitoliitto ja Kristillinen Opisto
  - Sukulaissijaisvanhemmuuden arvioinnin koulutuksen suunnittelu
  - Sijoitetun lapsen kanssa työskentely koulutuksen toteuttamisen suunnittelu

POHJOIS-KARJALA

Toimenpiteet:

- Työntekijöiden ja muiden toimijoiden osaamista on vahvistettu suunniteltaessa ammatillista osaamista vahvistavaa pilottikoulutusta sekä järjestetyillä tutustumisilla ja vierailuilla.

Arviointi:

- Määrällinen arviointi

Lapset Kasteen koulutuksiin osallistuminen; THL, STM, Jyväskylä, Mikkeli

POHJOIS-SAVO

Toimenpiteet:

- Vaativan perhehoidon kehittämisessä on lähdetty kokoamaan lastensuojelun sosiaalityöntekijöille ja perhehoitajille yhteistä koulutuksellista kokonaisuutta, jonka avulla kehittämisryhmiin sitoutuvien on mahdollista systemaattisesti perehtyä lastensuojelun vaativan perhehoidon toteutukseen ja sijoitusten aikaiseen tukemiseen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksen omaavien sijaisvanhempien valmennuksessa on kiinnitetty huomiota erityisesti kiintymyssuhteissa vaurioituneiden lasten tarpeisiin vastaamiseen perhehoidossa.
- Sijaisvanhemmat, vertaisryhmänohjaaja Sirpa Rossi 23.4. Jyväskylä ja PRIDE – kouluttaja Jaana Sipiläinen 21.-22.4. Tampere, ovat osallistuneet Pesäpuulta aiemmin

saamiinsa koulutuksiin liittyviin vertaistapaamisiin, jotka on tarkoitettu ryhmän vetämisen ja kouluttamisen tueksi.

Tulokset:

- Valmennusryhmä käynnissä 3-6/2009/ Jaana Sipiläinen, Tarja Pitkänen
- Mentorointia on tehty tutuksi aloittaville sijaisperheille järjestettävänä tuen muotona.
- Sukulaissijaisvanhempien vertaisryhmä toimii Leppävirralla/ vetäjinä PRIDE-kouluttajasijaisvanhemmat Tuija Raitanen ja Minna Lommi-Partti

Arviointi:

- Kaikista kootaan kirjalliset palautteet.

Intensiivisen perhehoidon kehittäminen

Toimenpiteet

- Perhehoito-mallin toteuttamisen ja vakiinnuttamisen edellyttämää koulutusta suunnitellaan henkilöstölle ja lastenpsykiatrian klinikka tarjoaa muutoinkin mahdollisuuden jatkuvaan ammatilliseen kouluttautumiseen.
- Perhehoitomallin ja käytännön intervention toteutuksen jälkeen työtapa on tarkoitus vakiinnuttaa osaksi lastenpsykiatriasta avotyötä. On myös tarkoitus tutkia hoitomalliin liittyvien työtapojen (esim. psyko-edukaatio jne.) käyttökelpoisuutta perustason palveluissa ja organisoida toimijoille tarvittavaa koulutusta.

Tavoite 4. Lasten ja perheiden ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden vaikutusta lastensuojelun kustannuksiin seurataan taloudellisella arvioinnilla

Toimenpiteet: Tämän tavoitteen toteuttamisen täytäntöönpanossa on odotettu STM:n ja THL:n välisten neuvottelutulosta siitä, voiko hanke ostaa THL:lta asiantuntemusta.

TUTKIMUS JA ARVIOINTI

Hankemaakuntien oppilaitoksiin on oltu yhteydessä opiskelijayhteistyön käynnistymiseksi mm. opiskelijoiden hankkeessa suorittamien projektiopintojen ja opinnäytetöiden merkeissä. Oppilaitosten edustajia on jäsenenä hankkeen maakunnallisissa johtoryhmissä.

Hankkeen toteuttamisessa mukana olleet opiskelijat:

12.1.–31.1.2009 Eeva-Liisa Laitinen, erityislastentarhanopettaja, Joensuun yliopiston erityiskasvatuksen laitos.

9.2.–30.10.2009 Lotta Markkanen, sosionomi amk, DIAK Pieksämäki

7.1.–20.3.2009 Päivi Sippola

21.2.–30.4.2009 Minna Kerminen, sosionomi Amk, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, hyvinvointiyksikkö

Opinnäytetyöt

Tekijä/t	Opinnäytetyön nimi tai aihe	Oppilaitos	Vuosi
Huhtanen Marika	Kiintymäsuhde perhehoidossa	Seinäjoen ammattikorkeakoulu	2009
Kerola Merja	Sijaissisaruus	Jklän yliopisto	2009

Koistinen Heini Kolehmainen Heidi	Sijaisvanhemmiksi ryhtymisen motiivit ja tuen tarve – Perhehoitajien rekrytointihanke 2008	Savonia-AMK Iisalmen yksikkö	2009
Päivi Korhonen-Saarai	Mitä sijais- ja tukiperheinä toimimisesta kiinnostuneiden motivaatiolle jatkaa prosessia tapahtuu?	Savonia-AMK Iisalmen yksikkö	2009
Annu Mahonen	Moniammatillinen asiantuntijatyöryhmä lastensuojelun sosiaalityön tukena	Kuopion yliopisto	2009

3. SELVITYS HENKILÖSTÖN JA ASIANTUNTIJAPALVELUIDEN KÄYTÖSTÄ

Selvitys hankkeen henkilöstöstä ja asiantuntijapalveluiden ostosta (excel-liite)

Perhehoitaja Tuula Vilokkinen-Saxlund:

- a. Intensiivisen tuen ryhmäohjaaja
- b. Perhehoidon toimintaohjeen asiantuntijajäsen

4. SELVITYS HANKKEESSA TOTEUTETUSTA KOULUTUKSESTA

Koulutukset

- 1.2 – 31.5.2009 yhteensä 13 koulutusta (a 2 h), Liikuntasäkkikoulutus päivähoidon henkilöstölle (258) työyksiköittäin. Pienet lapset liikkeelle käsikirjan ja poikkihallinnollisen (päivähoito, vapaa-ajankeskus ja terveystalveluiden kuntoutus) toimintamallin jalkauttaminen ja edelleen kehittäminen. Kouluttajana liikuntakoordinaattori Päivi Kurvi.
- 25.2.2009 klo 12–16 Poikkihallinnollinen varhainen tuki. Erityislastentarhanopettaja ja erityislastentarhanopettajaopiskelijat (47). Joensuun yliopisto. Jaana Lappalainen.
- 26.2.2009 klo. 12.30 – 14.45, Poikkihallinnollisen varhaisen tuen mallin jalkauttaminen ja edelleen kehittäminen Kuopiossa. Itä-Suomen lastensuojelun osaamisverkoston työryhmä (9 osallistujaa). Kuopion yliopisto. Jaana Lappalainen.
- 17.3.2009 Huoli puheeksi. Tavoite: oppia tunnistamaan perheitä kuormittavat tekijät ja vahvistaa työntekijöiden osaamista huolen puheeksi ottamiseen. Päivähoiton henkilöstö (12). Marja-Leena Huisko.
- 18.3.2009 klo 13–16, 18–20, 19.3. klo 13–16 Arjen tilanteisiin uusin silmin. Kolme samansisältöistä koulutusta päivähoiton henkilöstölle (266). Joensuu. Jaana Lappalainen.
- 14.4. klo 13 – 14.15, KYS: in Lastenpsykiatrian klinikan henkilökunnalle (25-30) ja videoiden kahden itä-suomalaisen klinikan henkilöstölle: PRIDE- ohjelman esittely / Sirkka Huusko
- 16.4. klo 9 – 11, Kuopion yliopiston sosiaalityön koulutusohjelman 4. vuoden opiskelijoille Sijaishuollon perhehoidon ja ammatillisen perhekotihoiton sekä kehittämistyön esittelyluento / Tarja Pitkänen, Jorma Heimonen (osallistujia 30)
- 21.4.2009 Lastensuojelun laatupäivät. Jyväskylä. Yhteistyössä STM, Kuntaliitto, Terveystalveluiden ja hyvinvoinnin laitos, Diakonia-ammattikorkeakoulu, L-S:n lääninhallitus.
- 7.5.2009 Ero lapsiperheessä - miten tukea lasta ja vanhempia? Jyväskylä. Tavoite: lisätä työntekijöiden valmiuksia kohdata perustalveluiden eroperheitä ja perheitä, joissa harkitaan eroa. Lapsen näkökulma vanhempien erotessa sekä pohdittiin eron jälkeisen vanhemmuuden tukemista. Neuvolan, varhaiskasvatuksen, koulun, järjestöjen ja seurakuntien työntekijöitä kaikista hankemaakunnista (90).

Hankehenkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen:

- 2.3.2009 Pikkulapsipsykiatrinen koulutus - Pikkulapsiperheiden hoidosta ja pienen lapsen mustasukkaisuudesta, TAYS, osallistui Minna Tenhunen-Kejonen
- 26.-27.3. ja 28.-29.4.2009 Vauvojen vuorovaikutushoito ja arviointi: Soveltava vauvatheraplay, Helsinki, osallistuivat: Minna Tenhunen-Kejonen ja Kirsti Lyytinen- (3.8.09 hankkeessa aloittava perheterapeutti).
- 22.-23.4. Nuoret lastensuojelussa – Tie vie –työskentelyvalikko, Jyväskylässä / osallistui Sirkka Huusko
- 25.3., 8.4., 30.4. klo 13 – 16, Ihan iholle –sijaisvanhempien kasvuryhmä Jyväskylässä / osallistuivat PRIDE – kouluttajat Minna Lommi-Partti, Anne Suvela ja Tarja Pitkänen

Hankeorganisaation kokoukset

Johto- / projektiryhmät

31.3. ja 8.6.2009 Keski-Suomen johtoryhmä
 27.3.2009, 29.4.2009 Pohjois-Karjalan projektiryhmä
 5.6.2009 Pohjois-Savon johtoryhmä, Kuopio

19.1.2009 klo 9–16.00. LapsiKuopio hankkeen johto- ja koordinaatioryhmä. Osallistui 21.
 13.2 klo. 12.30–14 ja 6.4 klo. 10.30–12. LapsiKuopio Johtoryhmän kokoukset

Hankehenkilöstö

23.3.09 klo 10-15 Itä- ja Keski-Suomen hankehenkilöstö ja avaintoimijat, Kuopio, n.30 osallistujaa
 20.5.2009 klo 10-14 Mikkeli

Ylimaakunnalliset tiimit

27.4.2009 Sijaishuolto ja perhehoidon ylimaakunnallinen hanketiimi

Tiimit

17.2., 24.2., 3.3., 9.3., 16.3., 31.3., 3.4., 20.4.09 K-S: tiimi (tiimivastaava Marja-Leena Huisko)
 28.4.2009 Pohjois-Karjalan tiimi (tiimivastaava Päivi Kosonen)
 9.2., 11.3. ja 8.4.2009 klo 8.30–10.30 Pohjois-Savon tiimi (tiimivastaava Jaana Lappalainen)

LastenKaste verkostoseminaarit

12.5.2009 Miten kuulemme lapsiperheitä? THL, Helsinki (Lappeteläinen, Versterlin, Nylund, Will-Orava, Kemppainen, Huisko, Mäkinen, Selin, Isoaho, Kosonen, Töyrylä, Grön, Lappalainen)

Valtakunnallinen lastensuojeluverkosto

2.2.2009 Osaamiskeskusten lastensuojeluverkoston työkokous, Helsinki
 6.5.2009 Lastensuojeluverkoston kokous, Helsinki
 7.5.2009 Lastensuojeluverkoston ja Kaste-lastensuojelun työkokous, Helsinki

Työkokoukset

ETELÄ-SAVO

1.12.2009 klo 9-11.00 Kastehankekokous Pieksämäki, esiteltiin Etelä-Savon sairaanhoitopiirin hankeosio.

11.2.2009 Terveystien ja hyvinvointilaitos, Jukka Mäkelä, Jari Sinkkonen Pela ry, Perttu Nojonen Sijaishuoltopankki, Anita Puustell perhekodin johtaja, Pasi Maja lastenkoti Rivakan johtaja, Laura Jämsä nuorisopsykiatrian pkl ja Anne Ingberg-Räihä lastenpsykiatrian pkl.

4.3.2009 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seudullinen yhteistyökokous, Mikkeli, 11 henkilöä.

10.3.2009 Pelloksen ja Havurinteen lastenkotien jatkotoiminnan suunnittelukokous, Ristiina, 4 henkilöä.

13.3.2009 tukiryhmän kokous (ESSHP)

17.3.2009 Varhaisen puuttumisen työryhmä, Mikkeli, 13 henkilöä.

26.3.2009 Perhe Ykkönen – hankkeen ohjausryhmä, Kangasniemi, 8 henkilöä

1.4.2009 Lapspere -hankkeen ohjausryhmä, Juva, 6 henkilöä.

15.4.2009 Mikkeli kastetoimijoiden kokous.

16.4.2009 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seudullinen yhteistyökokous, Mikkeli, 6 henkilöä.

21.4.2009 Kaste-toiminnan suunnittelu, Pieksämäki, 6 henkilöä

22.4.2009 Kaste-toiminnan suunnittelu, Heinävesi, 4 henkilöä

8.5.2009 Mikkelin kastetoimijoiden kokous

KESKI-SUOMI

25.2.2009 klo 10–12 Kuntakäynti Muurame, hankkeen esittelyä ja yhteistyömuotojen ja kehittämistarpeiden kuulemistä perhetyön näkökulmasta. Osallistujia 3.

5.3.2009 klo 14–16 Koske, Matarankatu 4, Ehkäisevän lastensuojelun työryhmä. Lapset ja perheet Kaste-hankkeen työntekijöiden esittäytyminen ELS-työryhmälle. Keskusteltu työryhmän toimintaperiaatteista ja tavoitteista sekä käytännön toiminnasta. Osallistujia 8.

9.3.2009 klo 9–11 Kuntakäynti Jämsä, hankkeen esittelyä ja yhteistyömuotojen ja kehittämistarpeiden kartoittamista ehkäisevän työn näkökulmasta. Osallistujia 4.

19.3.2009 klo 8.30–18 Gopp-työpaja, Lasten ja perheiden hyvinvointipalvelujen kehittämishankkeen hankesuunnitelman ja toimeenpanosuunnitelman purkaminen ja konkretisoiminen Keski-Suomen hankeosion osalta. Osallistujia 25.

24.3.09 Yhteistyökokous Keski-Suomen keskussairaalan lasten- ja nuorisopsykiatrian, lasten neurologian ja lastenosaston kanssa. Lapset ja perheet Kaste-hankkeen esittely ja keskustelua yhteistyömahdollisuuksista.

14.4.2009 Jyväskylän kaupungin opetuspalveluiden hankekoordinaattoreiden työkokous. Aiheena yhteiset rajapinnat mm. koulutus ja niiden järjestäminen, niveltäminen, ennalta ehkäisevän työn rakenteiden luominen, oppilaiden ja vanhempien osallisuus.

24.4.2009 klo 8–9.30 Kuntakäynti Äänekoskelle, hankkeen esittelyä ja yhteistyömuotojen ja seudun kehittämistarpeiden kuulemista perhetyöntekijöiden kokouksessa. Osallistujia 6.

28.4.2009 klo 12–13 Kuntakäynti Keuruulle, tutustumista kunnassa kehitettyyn ja käytössä olevaan ”Huolen käsikirjaan”, hankkeen esittely ja keskustelua yhteistyöstä. Osallistujia 5.

29.4.2009 klo 13–15 Kuntakäynti Viitasaarelle, hankkeen esittely ja keskustelua kehittämistarpeista ja hankkeen roolista niissä. Osallistujia 9.

POHJOIS-KARJALA

12.5.09 klo 9.15-16, Helsinki Osallisuus, kuuleminen n.100 osallistujaa.

Pilottikoulutustyöryhmän kokoukset 20.3.2009 klo 9-12, 7 osall. 2.4.2009 klo 13-15.30 6 osall., 23.4.2009 klo 9-11.30., 5 osall. kokoukset Joensuussa

Palkkiotyöryhmä 8.5.2009 klo 13-15.30, Joensuu 5 osal

Sijaisperheyksikön työkokoukset 24.3.2009 klo 15-16.15 Joensuu tiimin sisäiset asiat, 4 osall., 4.5. 2009, klo 13-15.00. Joensuu tiimin tiedotus toimintakäytännöt. 9 osall. En tiedä

POHJOIS-SAVO

3.4. klo 13-14.30 Arvioiti- ja tutkimustyöryhmä Kuopiossa, Sisältö: Keitä ovat lastensuojelun asiakkaat? - tutkimuksen toteutus Pohjois-Savon alueella, mukana Pirjo Pölkki ja Anne-Mari Jaakola Kuopion yliopisto, Anne Walden ja Auli Pohjolainen Savonia-AMK, Tarja Pitkänen P-S lastensuojelun kehittämissyksiköstä

6.4. klo 15-16.30 Rekrytointitiimin työkokous Kuopiossa P-S lastensuojelun kehittämissyksiköllä/ Lastenkoti Lakotan Marianna Korhonen ja Kirsi Huusko, PRIDE-kouluttajat Tuija Raitanen, Jaana Sipiläinen, Anne Suvela, Sirkka Huusko, Tarja Pitkänen

7.4. klo 10-16, Rekrytointivastaavien työkokous Jyväskylässä /Sirkka Huusko, Pirita Timonen

8.4. klo 11–13, Päihdetaustaisten nuorten perhehoidon kehittämishankkeen työkokous Kuopion Päihdepalvelusäätiöllä / Sirkka Huusko

17.4. klo 9-10.30 Perhehoitoliiton toimistolla tapaaminen, aiheena koulutusyhteistyö 2009 - 2010, Tarja Pitkänen

17.4. klo 12-16 Kaste- aluekierros Jyväskylässä, Tarja Pitkänen Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksiköstä

20.4. klo 9-11 Kuntatapaaminen ja yhteistyön tiivistäminen: Varkauden sosiaalivirasto, 11.30- 12.20 Lastenkoti Kinnula-koti, 13.30-14.30 Ammatillinen perhekoti Hippuranta/ Sirkka Huusko, Teemu Kirjavainen, Tarja Pitkänen

24.4. klo 12–15 tarjottiin mahdollisuus tuoda asiakastapauksia Moniammatilliseen asiantuntijatyöryhmään – kunnista ei ehditty valmistella asiakastapausta.

27.4. Sijaishuollon ja perhehoidon kehittämistapaaminen Jyväskylässä /Sirkka Huusko, Pirita Timonen ja Teemu Kirjavainen mukana

28.4. klo 16 – 17.30 Pohjois-Savon PRIDE- kouluttajien työkokous Kuopiossa. Aiheena: Kiintymyssuhdehäiriöinen lapsi, siirtyi pidettäväksi 14.6. klo 16 – 17.30.

KYS

- 11.2. klo 9-12, Henkilöstötoimisto, KYS – Hankkeen talouden seuranta, laskutus, kirjanpito ja raportointi, sisäinen työkokous – Anne Halttunen ja Minna Tenhunen-Kejonen
- 18.2. klo 9-10, lastenpsykiatrian pkl, sisäinen työkokous – Hankkeen toimintatavat, juurruttaminen ja sidosryhmäyhteistyö – Minna Tenhunen-Kejonen, Helena Korhonen
- 18.2. klo13-14.30, lastenpysk. kl., osa-hankkeen suunnittelupalaveri – Hankkeen tavoitteet, tausta-ajatukset, toteutus ja aikataulutus – Kirsti Kumpulainen, Kaarina Kemppinen ja Minna Tenhunen-Kejonen
- 25.2. klo 13-15, lastenpsyk. kl. , osa-hankkeen suunnittelupalaveri – Hankkeen organisoiminen klinikassa: kustannuspaikan hallinnointi, talouden seuranta, kehittämistyön organisoiminen – Kirsti Kumpulainen, Kaarina Kemppinen, Minna Tenhunen-Kejonen
- 18.3. klo 13- 14.30, lastenpsykiatrian kl., osa-hankkeen suunnittelupalaveri – hankesuunnitelma ja seurantaryhmän kokoaminen – Kirsti Kumpulainen, Kaarina Kemppinen, Minna Tenhunen-Kejonen
- 30.3. klo 9.30 – 10.30 KYS – sisäisen laskutusmenettelyn seuranta ja asiataarkastaminen, sisäinen työkokous– Marjo Pörsti ja Minna Tenhunen-Kejonen

Puheenvuorot

Hankkeen henkilöstön puheenvuorot hankeorganisaation kokouksissa pidettyjen lisäksi:

Projektipäällikkö Jaana Kemppainen

21.1.2009 Neuvolan perhetyön hyvä käytäntö. THL, Hyvä käytäntö verkosto, Helsinki.
(Myös Marja-Leena Huisko)

30.1.2009 Mitä kasteesta on kasvamassa. Valtakunnalliset varhaiskasvatuspäivät, Helsinki

4.2.2009 Hyvinvointikuntafoorum / Yhteisökunta, Kuntaliitto, Helsinki

18.2.2009 Perhetyön eri muodot. Keski-Suomen varhaiskasvatuspäivä, Jyväskylä. (myös Marja-Leena Huisko)

11.3.2009 Neuvolan perhetyö- varhaista tukea lapsiperheille. Sosiaalialan asiantuntijapäivät, Talentia, Helsinki (myös Marja-Leena Huisko)

17.3.2009 Lähisuhdeväkivalta foorum, Jyväskylä

17.3.2009 Keski-Suomen sosiaalijohto, Jyväskylä

19.3.2009 Moniammatillinen yhteistyö, ehkäisevä työ, Jyväskylän yliopisto, varhaiskasvatuksen laitos, Jyväskylä

24.3.2009 Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon Kaste koordinaatioryhmä, Jyväskylä

25.3.2009 Sijaishuollon kumppanuuspäivät Etelä-Savossa, Juva

25.3.2009 Päivähoito ja varhaiskasvatusjaos, Jyväskylä

27.3.2009 Pohjois-Karjalan seudullinen peruspalvelutyöryhmä, Joensuu

2.4.2009 Preventiotyöryhmä, Jyväskylä

3.4.2009 Itä- ja Keski-Suomen sosiaalialan järjestöfoorum, Kuopio

6.4.2009 Pohjois-Karjalan kaste koordinaatioryhmä, Joensuu

17.4.2009 Kaste alueseminaari (Itä- ja Keski-Suomi), Jyväskylä

21.4.2009 Kaste kantaa – yhteistyöllä hyvinvointia lapsille. Lastensuojelun laatupäivät, Jyväskylä

5.5.2009 Etelä-Savon kaste koordinaatioryhmä, Juva

13.5.2009 TerveSos, Helsinki

ETELÄ-SAVO

6.3.2009 Mikkelin lasten sijaishuoltopaikkojen tilannekatsaus, Mikkeli (Maija Lappeteläinen, Hannele Vesterlin, Ari Nylund)

18.3.2009 Lastenvalvojen maakunnallinen työkokous, Juva (Ari Nylund, Hannele Vesterlin)

20.3.2009 Koulujen oppilashuollon ja lastensuojelun yhteistyökokous (Ari Nylund, Hannele Vesterlin)

25.3.2009 Sijaishuollon kumppanuuspäivä, Juva (Hannele Vesterlin, Ari Nylund, Maija Lappeteläinen, Laura Jämsä, Jaana Kemppainen)

1.4.2009 Lapsere-hankkeen ohjausryhmä, Juva (Ari Nylund, Hannele Vesterlin)

23.4.2009 Varhainen puuttumisen aluekokous, Mikkeli (Hannele Vesterlin)

28.4.2009 Lastensuojelun maakunnallinen juurrutuspäivä, Joroinen (Hannele Vesterlin)

29.4.2009 Sijaishuollon kehittämisryhmä, Etelä-Savo (Maija Lappeteläinen)

KESKI-SUOMI

22.3.2009 Keski-Suomen sijaisvanhempien yhdistys, Jyväskylä (Riitta Siekkinen)

15.4..2009 Perhehoitoseminaari eduskunnassa: Ajoissa kotiin –asiaa perhehoidossa kommentti puheenvuoro, Helsinki (Riitta Siekkinen)

18.5.2009 Järjestökokous, Sosiaaliturvan keskusliitto, Jyväskylä (Markku ja Riitta)

POHJOIS-KARJALA

11.3.2009 Joensuun kaupungin lastensuojelutiimi (Päivi Kosonen)

27.3.2009 Joensuun seudun peruspalvelutyöryhmä, Joensuu (Päivi Kosonen)

30.3.2009 Tukihenkilöpalaveri, Joensuu (Katja Isoaho)

26.4.2009 Sijaisperheyksikön ja seudunkuntien sosiaalityöntekijöiden yhteisyökokous (Päivi Kosonen)

POHJOIS-SAVO

17.2.2009 Lastensuojelun laatupäivät, Kunnanpaikka, Siilinjärvi, Lastensuojelun ajankohtaisen laatutyön ja Kaste- hankkeen esittely, Tarja Pitkänen

23.2.2009 Konservatiivisen tulosalueen sosiaalityöntekijöiden kokoontuminen, KYS: Kaste- ohjelman tavoitteiden ja lastenpsykiatrian klinikan osa-hankkeen kehittämissuunnitelman esittely, Minna Tenhunen-Kejonen

19.3.2009 Lastenpsykiatrian poliklinikan henkilöstö: Kaste-ohjelman, sidosryhmäyhteistyön ja perhehoitomallin kehittämissuunnitelma ja kehittämistyön organisoiminen– esittely, Minna Tenhunen-Kejonen

Tiedottaminen ja mediaosumat

Hankkeelle laadittiin yhteinen esite, josta ensimmäinen painos jaettiin Kaste- alueseminaarien yhteydessä. Yhteisen hanke-esityksen lisäksi hankkeelle on tehty esitteet maakunnittain Etelä-Savossa, Keski-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa.

Kaste-ohjelmasta sekä Lapset ja perheet Kaste -hankkeen käynnistymisestä on tiedotettu maakunnittain sähköpostin kautta ja hankkeen henkilöstön pitämien puheenvuorojen yhteydessä.

Keski-Suomen ensimmäinen tiedote ilmestyi toukokuussa 2009 ja jatkossa tiedote ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Kuopion kaupungin sisäinen Sinetti – sivut ovat valmisteilla, jossa LapsiKuopio- hanketta esitellään. Samoin kaupungin ja Terve Kuopio – ohjelman www.sivuja on tarkoitus hyödyntää informaatiokanavana.

PKSSK:n Hk-lehti” Suakkunat” artikkeli Perho kotisairaaloiminnasta / Tuula Töyrylä ja Riitta Gröhn

Toiminnan esittelyä, Kotikartanoyhdistys / Joensuu 18.5.2009 sekä Mikkelin ESSHP:n päiväosaston henkilökunta 20.5.2009

2/4 2009 Kaste-hanke sijaisperheiden Viestikyyhkynen lehdessä

14.4.2009 MLL:n Joensuun seudun kuntien yhdistysten puheenjohtajat

30.4.2009 Joensuun neuvolat, päiväkodit, sosiaalityön perhetyö sekä kasvatus- ja perheneuvola

ISO – tiedote artikkeli: Kasvatuskumppanuudella lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen / Tarja Pitkänen

Ajoissa kotiin – hankkeen loppuraporttiin, www.sijaisvanhemmaks.fi

Perhehoitajien rekryointikampanja 2008 Pohjois-Savossa – artikkeli / Tarja Pitkänen ja Sirkka Huusko

17.5.2009 Lehtijuttu Kaste-seminaarista. Jutussa esillä Kaste-ohjelmahankkeet, Keski-suomalainen.

Kuokkanen lehti. Juttu Kaste-alue-seminaarista. Esillä Lapset ja perheet Kaste -hanke.

ISO-tiedote 1/2009, Lapset ja perheet Kaste, Jaana Kemppainen

Osahankkeen tiedotus sähköpostiviestein ja Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön internetsivujen välityksellä:

www.pslastensuojelu.fi

Jyväskylässä 17.6.2009

Jaana Kemppainen
projektipäällikkö

LIITE 1. Hankkeen ohjausryhmä

Sosiaali- ja terveysministeriö:

- Riitta Viitala, apulaisosastopäällikkö, hankkeen valvoja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos:

- Liisa Heinämäki, erikoistutkija, Jyväskylän osaston johtaja, terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Marjatta Kekkonen, erikoistutkija, terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Jyväskylän kaupunki:

- Pekka Utriainen, ohjausryhmän puheenjohtaja, hankkeen vastuhenkilö, apulaiskaupunginjohtaja, Jyväskylän kaupunki
- Arja Aroheinä, ohjausryhmän sihteeri, hankkeen yhteyshenkilö, henkilöstöpäällikkö, sosiaali- ja terveystalot, Jyväskylän kaupunki
- Jaana Kemppainen, ohjausryhmän esittelijä, projektipäällikkö, Jyväskylän kaupunki

Etelä-Savo:

- Will-Orava Johanna, lapsiperhepalveluiden tulosalueen esimies, Mikkelin kaupunki
- Saara Pesonen, sosiaalijohtaja, Savonlinnan kaupunki
- Pirjo Tujunen, lapsiperhepalveluiden esimies, JJR-seutu
- Ulla Ojuva, Itä-Savon sairaanhoitopiirin ky, Sosteri

Keski-Suomi:

- Ulla Kuittu, ohjausryhmän varapuheenjohtaja, Keski-Suomen johtoryhmän puheenjohtaja, sosiaali- ja perhepalvelujen vastuualuejohtaja, Jyväskylän kaupunki
  - varajäsen Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
- Pirjo Hakkarainen, toiminnanjohtaja, Perhehoitoliitto
  - varajäsen Saara Keränen, aluejohtaja, Pelastakaa Lapset ry, Keski-Suomen aluetoimisto
- Pirjo Kohonen, palvelujohtaja, perusterveydenhuollon liikelaitos Saaarikka
  - varajäsen Pirjo Heinonen, perhepalvelujohtaja, Äänekosken kaupunki

Pohjois-Karjala:

- Annamari Savela, Pohjois-Karjalan projektiryhmän puheenjohtaja, kehittämispäällikkö, Joensuun kaupunki
  - varajäsen Marjo Lavikainen, sosiaalipalvelujen johtaja, Joensuun kaupunki
- Karri Poutanen, Lastensuojelun kehittämissyksikkö Kaaripiha
  - varajäsen Risto Lantto, hallintoylilääkäri, Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri

Pohjois-Savo:

- Heli Norja, Pohjois-Savon johtoryhmän puheenjohtaja, toimialajohtaja, Kuopion kaupunki
  - varajäsen Matti Pietikäinen, terveystalotien johtaja, Kuopion kaupunki
- Paula Tiihonen, perhepalvelujohtaja, Leppävirran kunta
  - varajäsen Marja-Leena Markkanen, sosiaalijohtaja, Suonenjoen kaupunki
- Kirsti Kumpulainen, lastenpsykiatrian professori, ylilääkäri, Kuopion yliopisto/KYS
  - varajäsen Kaarina Kemppinen, LT, apulaisyliääkäri

LIITE 2. Keski-Suomen maakunnallinen johtoryhmä

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö:

- Maria-Kaisa Aula, lapsiasiavaltuutettu
  - varajäsen Jaana Tervo, ylitarkastaja

Kunnat:

- Ulla Kuittu, johtoryhmän puheenjohtaja, vastuualuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut, Jyväskylä
- Pirjo Tuosa, johtoryhmän varapuheenjohtaja, vastuualuejohtaja, päivähoitopalvelut, Jyväskylä
- Arja Aroheinä, hankkeen yhteyshenkilö, henkilöstöpäällikkö, Jyväskylän kaupunki
- Pirjo Heinonen, perhepalvelujohtaja, Äänekosken kaupunki
  - varajäsen Tuula Sarja, päiväkodin johtaja
- Kari Jaatinen, sosiaalityöntekijä, Muurame
- Hanna Kautto, vastaava sosiaalityöntekijä, Wiitaunion
- Rauni Kekäläinen, sosiaalityöntekijä, Luhanka
- Pirjo Kohonen, palvelujohtaja, perusturvaliikelaitos Saarikka
  - varajäsen Tiina Mankonen, vastaava sosiaalityöntekijä
- Heidi Kopra, sosiaalityöntekijä, Keuruun kaupunki
- Maija-Riitta Markkanen, sosiaalityöntekijä, Hankasalmi
- Virpi Merikallio, perhepalvelukeskuksen johtaja, Jämsä
  - varajäsen Riitta Hjelt, osastonhoitaja, Jämsä
- Pirjo Nieminen, johtava sosiaalityöntekijä, Laukaan kunta
- Aila Niinikoski, johtava sosiaalityöntekijä, Joutsan kunta
- Jouko Nykänen, sosiaalityöntekijä, Uuraisten kunta
- Anu Väänänen, sosiaalityöntekijä, Toivakan kunta
- Leena Mikkonen, sosiaalityöntekijä, Multian kunta

Järjestöt:

- Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
  - varajäsen Raili Haaki, suunnittelija, KOSKE
- Pirjo Hakkarainen, toiminnanjohtaja, Perhehoitoliitto ry.
- Saara Keränen, Keski-Suomen aluejohtaja, Pelastakaa lapset ry.
- Mirja Lavonen-Niinistö, toiminnanjohtaja, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry.
- Eija Paloheimo, toiminnanjohtaja, Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry.

Oppilaitokset:

- Anna Rönkä, yliopettaja, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Hyvinvointiyksikkö

- Marjut Katajavuori-Vartiainen, lehtori, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Hyvinvointiyksikkö
- yhteiskuntapolitiikan laitos, Jyväskylän yliopisto

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri:

- Reija Alen, ylilääkäri, lastenneurologia, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

Hankkeen työntekijät:

- Jaana Kemppainen, projektipäällikkö
- Marja-Leena Huisko, ehkäisevän työn kehittäjä, K-S:n tiimivastaava
- Merja Halonen, kehittäjäterveydenhoitaja
- Markku Mäkinen, kehittäjäsaaraanhoitaja
- Pirjo Selin, kehittäjäsosiaalityöntekijä
- Riitta Siekinen, kehittäjäsosiaalityöntekijä

LIITE 3. Pohjois-Karjalan projektiryhmä

Joensuun kaupunki:

- Annamari Savela, projektiryhmän puheenjohtaja, kehittämispäällikkö, Joensuun kaupunki
- Marjo Lavikainen, sosiaalipalvelujen johtaja
- Karri Poutanen, lastensuojelun päällikkö
- Päivi Kosonen, perhehoidon kehittäjä
- Marika Jääskeläinen, kehittäjä-sosiaalityöntekijä
- Niina Kejonen, projektisihteeri

Pohjois-Karjalan Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry:

- Teppo Laukkanen, toiminnanjohtaja
- Merja Korpi, perhetoimintapäällikkö
- Katja Isoaho, projektiryhmän sihteeri, vertaisryhmätoiminnan koordinaattori,

Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri:

- Risto Lantto, ylilääkäri
- Tuula Töyrylä, suunnittelija
- Riitta Gröhn, suunnittelijan työpari

LIITE 4. Pohjois-Savon maakunnallinen johtoryhmä

Kuopion kaupunki:

- Norja Heli, Kuopion kaupungin koulutuspalvelukeskuksen toimialajohtaja
- Jaana Lappalainen, LapsiKuopio- hankkeen projektikoordinaattori
- Matti Pietikäinen, terveystalvelujen johtaja, sosiaali- ja terveystakeskus, Kuopion kaupunki

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ky, Kuopion yliopistollinen sairaala, Lastenpsykiatrian klinikka, Intensiivisen perhehoidon kehittäminen:

- Kumpulainen Kirsti, Lastenpsykiatrian professori, ylilääkäri, Kuopion yliopisto/KYS
- Minna Tenhunen-Kejonen, projektikoordinaattori

Siilinjärven kunta/Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö/Katse lapseen -hanke:

- Paula Tiihonen, perhepalvelujohtaja, Leppävirran kunta
- Marja-Leena Markkanen, sosiaali-johtaja, Suonenjoen kaupunki
- Pitkänen Tarja, projektikoordinaattori
- Sirkka Huusko, sosiaalityöntekijä
- Teemu Kirjavainen, toimistosihteeri
- Tuija Raitanen, perhehoidon kehittäjä

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus:

- Johanna Antikainen, Kuopion yksikön johtaja

Oppilaitokset:

- Anne Walden, yliopettaja, Savonia ammattikorkeakoulu
  - o varajäsen Auli Pohjolainen, lehtori, Savonia ammattikorkeakoulu
- Pirjo Pölkki, lastensuojelun professori, Kuopion yliopisto
- Riitta Vornanen, lapsi- ja nuorisososiaalityön ja yhteisösosiaalityön ma professori, sosiaalityön ja pedagogiikan laitos, Kuopion yliopisto